№163 (1726)
Аўторак, 2 верасня 2003 г.
Выдаецца з ліпеня 1995 г. на беларускай і рускай мовах
Перыядычнасць — 5 разоў у тыдзень
Выдавец УП «Народная воля».

Кошт свабодны.

На прастор, на шырокі разлог
Выхадзі, мой народ, грамадою...
Якуб КОЛАС

Народная Воля

E-mail : nv@promedia.by
http://nv.promedia.by

Надвор'е

У Мінску сёння ўдзень чакаецца — +13...+15, дождж, уначы — +7...+9, без ападкаў; у Брэсце ўдзень — +13...+15, кароткачасовы дождж, уначы — +7...+9, без ападкаў; у Гродне ўдзень — +13...+15, дождж, уначы — +8...+10, без ападкаў; у Віцебску ўдзень — +13...+15, уначы — +7...+9, на працягу сутак — без ападкаў; у Гомелі ўдзень — +13...+15, уначы — +8...+10, на працягу сутак — без ападкаў; у Магілёве ўдзень — +13...+15, уначы — +7...+9, на працягу сутак — без ападкаў.

www.meteo.by

ПУЛЬС

Ёсць 5 мільёнаў тон!

Першага верасня хлебаробы краіны сустрэлі важнай падзеяй — намалочана звыш 5 мільёнаў тон збожжа.

Сёлета поспех спадарожнічае хлебаробам Гродзеншчыны. Яны намалацілі 1 мільён 137 тысяч тон збожжа. У іх самая высокая ўраджайнасць. Кожны гектар у сярэднім даў 36,6 цэнтнера зерня.

Доктар Арда будзе прамываць мазгі?

Пасля таго як **Івана КАРЭНДУ** вызвалілі ад пасады начальніка галоўнага ідэалагічнага ўпраўлення Адміністрацыі прэзідэнта Беларусі, пайшлі чуткі, што яго магчымым пераемнікам стане цяперашні першы сакратар БРСМ (Беларускага рэспубліканскага саюза моладзі) **Міхаіл АРДА.**

Праўда, вялікага вопыту ідэалагічнай працы ў Міхаіла Арды няма, але ж вядома, што адсутнасць вопыту не з'яўляецца перашкодай пры розных назначэннях у Адміністрацыі кіраўніка дзяржавы. Цікава, што патэнцыяльны кандыдат на месца галоўнага ідэолага па адукацыі ўрач. У 2000 годзе, будучы другім сакратаром Беларускага патрыятычнага саюза моладзі, змог абрацца дэпутатам Палаты прадстаўнікоў па Лідскай сельскай акрузе.

Цяпер 37-гадовы намеснік старшыні Камісіі па дзяржаўным будаўніцтве, мясцовым самакіраванні і рэгламенце ўваходзіць у спіс тых сямі дэпутатаў, якіх Аляксандр Лукашэнка прызначыў сваімі неафіцыйнымі прадстаўнікамі ў Палаце.

Уладзімір ГЛОД.

Запраўляйцеся, калі ёсць грошы

У канцы мінулага тыдня канцэрн "Белнафтахім" сваім загадам №435 зацвердзіў новыя аптовыя і рознічныя, натуральна, больш высокія, цэны на нафтапрадукты.

Цяпер бензін А-76 будзе каштаваць у сярэднім **955** рублёў за літр, 92-і — **1190,** 95-ы — **1370** і дызельнае паліва — **930** рублёў за літр. У сярэднім кошт бензіну і дызельнага паліва ўзрос на 11 працэнтаў.

Наталля ГАК.

Рэўнасць...

А шостай гадзіне вечара 31 жніўня ў бальніцу Дзяржынска са сваёй хаты ў вёсцы Целяшэвічы з сечанымі ранамі галавы быў дастаўлены 30-гадовы мясцовы жыхар, які праз паўгадзіны, не прыходзячы ў прытомнасць, памёр. Як паведамілі БелаПАН ва Упраўленні інфармацыі і грамадскіх сувязей МУС Беларусі, следча-аператыўнай групай Дзяржынскага РАУС устаноўлена, што загінуўшага а 15-й гадзіне ў спрэчцы, што ўзнікла на глебе рэўнасці, некалькі разоў ударыў сякерай 44-гадовы аднавясковец. Падазроны затрыманы і змешчаны ў ізалятар часовага ўтрымання. Праводзіцца расследаванне.

Паводле звестак МУС, на працягу мінулых сутак у краіне зарэгістравана 282 злачынствы і 56 здарэнняў. Па лініі крымінальнага вышуку зарэгістравана 226 злачынстваў. Раскрыта 109, раскрывальнасць склала 48,2 працэнта.

Вячаслаў БУДКЕВІЧ.

Віцебскія ВНУ — непапулярныя?

2,3 чалавека на месца — такім быў сёлета сярэдні конкурс у пяці вышэйшых навучальных установах Віцебскай вобласці. Гэта менш, чым у 2002 годзе, — тады конкурс у ВНУ Віцебшчыны склаў 3,14 чалавека на месца.

Спецыялісты звязваюць зніжэнне папулярнасці ВНУ Віцебскай вобласці са змяненнямі правілаў паступлення. Бо сёлета прыёмныя камісіі перасталі прымаць дублікаты пасведчанняў аб сярэдняй адукацыі.

Андрэй АЛЯКСАНДРАЎ.

Папярэджанне партыі Статкевіча

Міністэрства юстыцыі Беларусі вынесла пісьмовае папярэджанне Беларускай сацыял-дэмакратычнай партыі (Народная Грамада). Аб гэтым БелаПАН паведаміў яе старшыня Мікола Статкевіч.

Падставай для вынясення папярэджання паслужыла невыкананне сацыял-дэмакратамі патрабаванняў заканадаўства, паводле якога юрыдычны адрас партыі павінен знаходзіцца ў нежылым фондзе, у той час як БСДП (НГ) зарэгістраваная ў жылым памяшканні. Паводле слоў М.Статкевіча, кіраўніцтва БСДП (НГ) неаднойчы спрабавала знайсці ў Мінску нежылое памяшканне для размяшчэння штаб-кватэры. Але раённыя адміністрацыі штораз заяўлялі пра адсутнасць адпаведных памяшканняў.

З гэтай прычыны кіраўніцтвам БСДП (НГ) было прынятае рашэнне аб рэгістрацыі юрыдычнага адраса партыі ў Брэсце, дзе сацыял-дэмакраты маюць офіс у нежылым фондзе. Тым не менш, як зазначыў М.Статкевіч, штаб-кватэра партыі застаецца ў Мінску.

Юрый ПАЦЁМКІН.

На вуліцы...

Больш за 120 ліцэістаў пачалі вучобу пад дрэвамі

Сонечныя ўсмешкі, кветкі і залівістыя званочкі ў руках — такім помніцца мільёнам суайчыннікаў першы дзень заняткаў у школе. Сонечныя ўсмешкі, кветкі і званочкі — так пачаўся ўчарашнім ранкам Дзень ведаў і для навучэнцаў афіцыйна зачыненага Нацыянальнага беларускага гуманітарнага ліцэя імя Я.Коласа ў Мінску. Праўда, з адной істотнай розніцай. Урачыстасць прайшла не як звычайна ў актавай зале, а проста на вуліцы, на фоне замкнёных ліцэйскіх варотаў, за якімі сноўдалі фігуры ў міліцэйскай форме.

Адзіную і, па сцвярджэнні многіх, лепшую такога кшталту адукацыйную ўстанову ў краіне ўлады ліквідавалі, у будынак нікога не пускаюць. Ліквідавалі? Гэта яшчэ як сказаць... Нішто не змагло перашкодзіць больш як 120 ліцэістам, іх бацькам, настаўнікам і шматлікім нераўнадушным грамадзянам сабрацца каля ліцэя, каб прыгожа і годна адзначыць пачатак новага навучальнага года.

Сярод тых, хто прыйшоў сардэчна падтрымаць калектыў коласаўцаў у змаганні за канстытуцыйнае права кожнага вучыцца на роднай мове, — вядомыя ў краіне людзі: акадэмік Радзім Гарэцкі, пісьменнікі Анатоль Вярцінскі, Міхась Скобла, Васіль Сёмуха, Васіль Якавенка, мастакі Аляксей Марачкін, Мікола Купава, Алесь Шатэрнік, рэжысёр Валеры Мазынскі, палітыкі Станіслаў Шушкевіч, Людміла Гразнова, генерал-дэпутат Валерый Фралоў, прадстаўнікі дэмакратычных партый.

На тварах дзяцей і дарослых — радаснае ўзрушэнне і хваляванне. Хвалююцца ліцэісты-"ветэраны": хай і ў незвычайных абставінах, але яны зноў сустрэліся з любімымі настаўнікамі, з якімі фактычна і не развітваліся ўсё лета, разам бароняючы Ліцэй. Хвалююцца навабранцы, якія, нягледзячы на дзеянні ўлад, вырашылі вучыцца тут і толькі тут. Міхась Рэуцкі з Фрунзенскага раёна сталіцы стаіць побач са сваёй бабуляй, Кірыл Прапляс прыехаў з бацькам (і будзе ездзіць штодня!) з Дзяржынскага раёна. Абодва хлопчыкі гавораць, што сюды іх прывяла любоў да беларушчыны і высокі ўзровень навучання. Яны хочуць набыць багатыя веды, каб стаць карыснымі сваёй Бацькаўшчыне.

...Знакаміты музыка Уладзімір Пузыня голасам сваёй сурмы абвяшчае пачатак свята. Дзяцей і ўсіх прысутных вітае і віншуе Уладзімір Колас.

— Наш ліцэй ужо зрабіўся любімым Домам для адукаванай патрыятычнай моладзі. Яму, свайму Дому, прысвяцілі выдатны поспех выпускнікі гэтага года: усе яны паступілі ў самыя прэстыжныя ВНУ. І зараз мы не маем права здавацца і, нягледзячы на вялікія выпрабаванні, будзем імкнуцца выхоўваць сапраўдных, узброеных ведамі людзей.

Уладзімір Георгіевіч перакананы, што розум і сумленне пераможуць невуцтва і гвалт, а святло — цемру.

Ліцэіст Павел Супоненка зачытвае Прысягу Ліцэю. Яе, як рэха, паўтараюць усе навучэнцы, што ў фірменных ліцэйскіх майках выстраіліся ўздоўж будынка alma mater на тратуары вуліцы Кірава. "Мы верым, што ліцэй — бясцэнны агмень беларушчыны, які мы прысягаем берагчы і захаваць для нашых дзяцей і ўнукаў!" — ляціць над горадам з дзіцячых вуснаў і сэрцаў. А потым усе спяваюць ліцэйскі гімн і ўзнімаюць над галовамі дзесяткі званочкаў. Іх меладычны перазвон запаўняе прастору... Дзеці кладуць да сцен дарагога ім Дома, уплятаюць у рашотку варотаў і прымацоўваюць да вокнаў букеты кветак, і вуліца расквечваецца ў вясёлкавыя колеры.

Навучэнцы і іх старэйшыя таварышы арганізавана падымаюцца на пагорак супрацьлеглага боку вуліцы і рассаджваюцца вучэбнымі групамі на лавах пад дрэвамі. Тут, у самых незвычайных у свеце "класах" пад адкрытым небам — іх першы ўрок у новым навучальным годзе. Вядуць яго не толькі іх настаўнікі, а і шаноўныя госці — знаныя дзеячы навукі, літаратуры і мастацтва. Ім ёсць што сказаць моладзі, якая свядома абрала шлях да Беларусі і не дазваляе нікому скарыць дух любові і свабоды, які заўжды лунае і будзе лунаць у ліцэіскім асяродку. Хлопчыкі і дзяўчынкі, седзячы купкамі пад дрэвамі, нагадваюць птушанят у гняздзе, што гадуюцца для высокага палёту. Наперадзе ў іх — дзяцей, бацькоў, настаўнікаў — шмат новых выпрабаванняў: упартая, сур'ёзная вучоба ў экстрэмальных умовах. Але яны ўжо даказалі — усім і сабе самім, што яднанне і сіла духу — непераможныя.

Святлана КЛІМЕНЦЕНКА,
Алесь СІЛІЧ.

На здымках: злева — *твор скульптара Алеся Шатэрніка "Якуб Колас — настаўнік"; акадэмік Радзім Гарэцкі не мог не прыйсці на гэтае свята; міліцыянеры не перашкаджалі вучобе дзяцей.*

ТРАГЕДИЯ

Пенсия ценою в жизнь

Город Копыль Минской области гудит, как растревоженный улей. Жители до сих пор не могут поверить в то, что такое жуткое преступление совершил человек, который жил рядом с ними...

В один из августовских дней пропала 19-летняя девушка-почтальон. В полдень на велосипеде повезла в близлежащую деревню корреспонденцию и пенсии, а вечером не вернулась домой. В сумке девушки было 770 тысяч белорусских рублей. По деревенским меркам, сумма огромная. А по сути копейки...

Тревогу забили родители девушки. Вечером того же дня они обратились за помощью в милицию. Но первые поиски, к сожалению, ни к чему не привели. Девушки не оказалось ни на работе, ни у родственников, ни у подруг, ни у знакомых. Из Минска в Копыль приехало областное начальство, розыскные мероприятия возглавил подполковник милиции, начальник розыскного отделения УВД Миноблисполкома Владимир Жильчик.

На протяжении нескольких дней сотрудники милиции, солдаты из подразделений органов внутренних дел прочесывали близлежащие леса, обследовали каждый метр земли. Копыляне с замиранием сердца следили за милицейскими сводками. Но результатов не было. Спустя 10 дней после случившегося прокуратурой города Копыля было возбуждено уголовное дело по факту без вести пропавшей 19-летней девушки.

И вдруг в Копыльское районное отделение милиции поступило заявление от жительницы деревни Вошкаты, куда в тот злосчастный день молодой почтальон везла пенсию. Женщина рассказала, что ее муж во время очередного домашнего скандала пригрозил ей, что убьет и закопает рядом с почтальоном. "Послужной список" сказавшего это был богат: в 1996 году он был осужден на 10 лет лишения свободы за совершение краж в особо крупных размерах, но попал под амнистию и полтора года назад вернулся домой. Все это время мужчина нигде не работал, пил и скандалил.

Той же ночью подозреваемого задержали. Он был пьян и сопротивления работникам милиции не оказал. Позже мужчина признался в том, что убил девушку, показал место, где закопал ее, и рассказал, где спрятал деньги.

Сотрудники прокуратуры Копыля не хотят говорить о том, как было совершено преступление. "Страшно даже представить, что пришлось пережить девушке, — говорит прокурор города Владимир Полещук. — Смерть не была мгновенной, убийца душил ее... Закопал на лугу неподалеку от лесного массива. Раньше там закапывали павшую скотину..."

Следствие продолжается. "Суд состоится нескоро, — поясняет Владимир Полещук. — Нужно собрать все материалы, чтобы доказать вину подозреваемого в убийстве, провести психиатрическую экспертизу. Уголовное дело возбуждено по статье 139 ч 2 Уголовного кодекса "Убийство при отягчающих обстоятельствах из корыстных побуждений". Наказание по этой статье — лишение свободы сроком до 25 лет или смертная казнь".

К сожалению, а это признают все сотрудники милиции и прокуратуры, с которыми пришлось разговаривать, — данный случай по своей жестокости не исключительный. Издевательства над людьми становятся все изощреннее. Убить могут из-за 20 тысяч. Такой случай произошел в Жлобине, когда два наркомана в момент ломки убили незнакомую девушку, труп расчленили и выбросили в мусоропровод. У жертвы в кармане было 20 тысяч белорусских рублей...

В милиции считают, что нужно поднимать вопрос о защите госслужащих. Допустимо ли в наше дикое время поручать женщине развозить на велосипеде по нескольким деревням энную сумму денег, "вооружив" ее газовым баллончиком? Трудно предположить, что милиция сможет сопровождать каждого почтальона и разносчика пенсий. Она только сможет в случае трагедии искать грабителя и убийцу. Прокурор города Копыля Владимир Полещук говорит, что в служебной аналитической записке он, безусловно, обратит на это внимание. Но для родителей 19-летней девушки это уже не имеет никакого значения, ни одно запоздалое решение не вернет им дочь...

Мария ЭЙСМОНТ.

ВІНШУЕМ!

З гадавінай, інтэрнет-газета!

1 верасня інтэрнет-газеце "Белорусские новости" споўніўся год. Гэта — адзіны ў айчынным Інтэрнэце праект, які можа лічыцца онлайнавым грамадска-палітычным выданнем.

Сайт быў запушчаны інфармацыйнай кампаніяй БелаПАН улетку 2002 года, а з 1 верасня мінулага года — і гэтая дата стала афіцыйным днём нараджэння праекта — рэсурс, размешчаны па адрасе www.naviny.by, перайшоў на поўны он-лайн. Сайт абнаўляецца ў рэжыме рэальнага часу з раніцы да позняга вечара без выхадных, аператыўна адлюстроўваючы і каменціруючы галоўныя падзеі дня.

Паводле слоў галоўнага рэдактара інтэрнет-газеты А.Класкоўскага, "Белорусские новости" — гэта не толькі навіны самі па сабе. Упор робіцца на аналітычныя матэрыялы, для падрыхтоўкі якіх прыцягнуты шэраг знакамітых экспертаў. З "Белорусскими новостями" пастаянна супрацоўнічаюць вядомыя палітолагі Валерый Карбалевіч, Андрэй Фёдараў, Уладзімір Роўда, эканамісты Яраслаў Раманчук, Леанід Заіка, Валерый Дашкевіч, Аляксандр Патупа, а таксама гісторыкі, сацыёлагі, псіхолагі, культуролагі. Свой уласны праект "Задумаемся разам" вядзе ў "Белорусских новостях" паэт і публіцыст Генадзь Бураўкін. Другі вядомы літаратар — Міраслаў Адамчык — быў прадстаўлены наведвальнікам сайта ў некалькі нечаканым ракурсе — як аўтар flash-анімацый.

Аляксандр ЗАЙЦАЎ.

Зварот грамадзянскай ініцыятывы «Рада беларускай інтэлігенцыі»

Абаронім беларускі ліцэй!

Шаноўныя суайчыннікі!

Ліквідацыя Нацыянальнага дзяржаўнага гуманітарнага ліцэя імя Якуба Коласа (НДГЛ) найбольш выразна выявіла антынародную сутнасць беларускіх уладаў, яшчэ раз пацвердзіла, што яны не жадаюць кіравацца ні законамі, ні інтарэсамі грамадзянаў, чыю волю абавязаныя выконваць. Пастановай Савета Міністраў Рэспублікі Беларусь ад 25 чэрвеня 2003 г. № 850 знішчаецца унікальная ўстанова, дзе беларускія дзеці атрымлівалі адукацыю на ўзроўні сусветных стандартаў, на роднай беларускай мове — па законе і па сутнасці дзяржаўнай мове нашай краіны. Звольненыя з працы высокапрафесійныя выкладчыкі — выдатныя прадстаўнікі педагагічнай і творчай інтэлігенцыі Беларусі. Гэта адбываецца насуперак волі дзяцей, іхных бацькоў, настаўнікаў, шырокіх колаў грамадскасці.

Пастанова Савета Міністраў не мае абгрунтавання прычынаў ліквідацыі і парушае дзейнае заканадаўства аб правах бацькоў і дзяцей, а менавіта артыкулы 49, 50 Канстытуцыі Рэспублікі Беларусь і 51 Закона Рэспублікі Беларусь "Аб адукацыі ў Рэспубліцы Беларусь", якія гарантуюць даступнасць і бясплатнасць агульнай сярэдняй адукацыі, даюць права выбару ўстановы адукацыі і мовы навучання; артыкул 13 Міжнароднага пакту "Аб эканамічных, сацыяльных і культурных правах" ААН, артыкулы 2,3 і 30 Канвенцыі ААН "Аб правах дзіцяці". Паводле канвенцыі ААН "Аб барацьбе з дыскрымінацыяй у галіне адукацыі" ад 14.12.1960 беспадстаўную ліквідацыю Ліцэя трэба ацэньваць як дыскрымінацыю па моўнай і нацыянальнай прыкметах у галіне адукацыі.

Сёння будынак ліцэя акупаваны міліцыяй і АМАПам. Улады спрабавалі праз ціск і падман раскідаць здольных, адабраных праз конкурс вучняў па школах, дзе няма ліцэйскіх праграмаў і выкладання ўсіх прадметаў на беларускай мове. Аднак ужо сёння абсалютная бальшыня бацькоў — 140 сем'яў з 159 — не пагадзілася з ганебнымі прапановамі і пацвердзіла волю змагацца за правы сваіх дзяцей. Пацвердзілі гатоўнасць вучыць дзяцей у любых умовах і педагогі. 1 верасня яны пачалі заняткі пад адкрытым небам.

Мы выказваем глыбокую павагу настаўнікам Ліцэя, бацькам, ліцэістам. Сёння яны паказваюць усім нам прыклад паводзінаў сапраўдных беларускіх інтэлігентаў. Калі б гэтаксама цвёрда трымаліся дзяржаўныя чыноўнікі ад адукацыі, навукоўцы, выкладчыкі, журналісты дзяржаўных СМІ, якіх улада прымушае выконваць ганебныя загады, — у рэжыма даўно не было б перспектывы.

За ліквідацыю Ліцэя нясуць адказнасць не толькі Лукашэнка і Навіцкі, але персанальна доктар навук, прафесар (!), былы міністр П.Брыгадзін, намеснікі міністра А. Жук і К.Фарына, адукацыйныя чыноўнікі — былыя настаўнікі (!) — У.Шчэрба, М.Ціцянкоў, А.Воранаў, кіраўнік гарадской "вертыкалі" М.Паўлаў, міліцэйскія начальнікі і іншыя.

Менавіта імкненнем навязаць нашым дзецям "новую дзяржаўную ідэалогію", цягнуць Беларусь назад у "вялікую і непадзельную" імперыю, дзе адзінай дзяржаўнай мовай была руская мова, тлумачыцца рашэнне аб ліквідацыі ліцэя.

Але сітуацыя вакол ліцэя сведчыць пра слабасць уладаў, іхную няздольнасць выканаць задуманае. Новы "гарадскі ліцэй", які меў утварыцца замест ліквідаванага нацыянальнага і зрабіцца "самай лепшай навучальнай установай" Беларусі, дагэтуль так і не створаны. Рамонт будынка, які меў скончыцца да пачатку навучальнага году, яшчэ нават не распачаты. Ствараць гэтая ўлада не можа ў прынцыпе. Яна можа толькі знішчаць.

Мы звяртаемся да тых прадстаўнікоў педагагічнай інтэлігенцыі, якіх улады спрабуюць зрабіць саўдзельнікамі злачыннай ліквідацыі асяродку беларушчыны, — дырэктараў школаў і гімназіяў, па якіх прапануецца размеркаваць ліцэістаў; настаўнікаў, якім прапануюць працу ў віртуальным "гарадскім ліцэі"; шэраговых супрацоўнікаў упраўленняў адукацыі, чыімі рукамі ўлады хочуць прымусіць бацькоў здацца: Калегі, не будзьце штрэйкбрэхерамі! Адмоўцеся ад ганебных прапановаў, ухіліцеся ад выканання незаконных і антыбеларускіх загадаў, захавайце сумленне — і абавязкова настане дзень, калі ваш учынак будзе ацэнены беларускім народам.

Рада беларускай інтэлігенцыі заклікае ўсіх, у каго ёсць сумленне і годнасць, падтрымаць навучэнцаў і настаўнікаў Ліцэя не толькі словам, але і справай.

Дасылайце вашыя лісты з патрабаваннем адмены Пастановы № 850 аб ліквідацыі Ліцэя Аляксандру Лукашэнку, старшыні Савета Міністраў, міністру адукацыі, гарадскім уладам.

Дапамагайце Ліцэю ў пошуках памяшканняў для заняткаў, фінансавых сродкаў, падручнікаў, слоўнікаў, энцыклапедыяў, камп'ютэраў, іншых тэхнічных сродкаў навучання, паперы.

Наш абавязак — зрабіць так, каб Ліцэй выстаяў. Будучыня Ліцэя — будучыня Беларусі.

ПУЛЬС

Навучэнцы Віцебскай вобласці будуць прыцягвацца да ўборкі ўраджаю

Віцебскі аблвыканкам прыняў рашэнне накіраваць на ўборку ўраджаю больш за пяць тысяч студэнтаў ВНУ, а таксама навучэнцаў сярэдніх спецыяльных і прафесійна-тэхнічных навучальных устаноў рэгіёна. Адпраўка студэнтаў у гаспадаркі вобласці пачнецца 3 верасня, працоўная "сесія" будзе доўжыцца не больш за месяц.

Згодна з рашэннем аблвыканкама, гарадскім і раённым выканкамам дазволена таксама прыцягваць да сельгасработ вучняў старэйшых класаў агульнаадукацыйных школ тэрмінам не больш чым на два тыдні. Сёлета 15 раёнаў вобласці маюць намер выкарыстоўваць моладзь пры ўборцы ўраджаю. Найбольшая колькасць студэнтаў (1135 чалавек) адправяцца дапамагаць гаспадаркам Віцебскага раёна. Гаспадаркам далі права самастойна вызначаць парадак і ўмовы аплаты працы моладзі, пры гэтым яны абавязуюцца гарантаваць памочнікам бяспечныя ўмовы працы, побыт, харчаванне і выплату заробку.

Пасля заканчэння ўборачных работ у навучальных установах павінны прайсці вечары працоўнай славы. Каардынаваць палявую дзейнасць моладзі будзе абласны штаб на чале з намеснікам старшыні аблвыканкама Пятром Южыкам.

Сяргей КОЧАТАЎ.

Энтэраінфекцыю — на індывідуальны ўлік

Усе віды энтэравіруснай інфекцыі будуць узяты на індывідуальны ўлік: кожны выпадак захворвання будзе разглядацца па экстранным паведамленні. Пра гэта заявіў галоўны дзяржаўны санітарны ўрач Беларусі Валерый Ключановіч.

Такім чынам, паводле яго слоў, гэты эпідэмічны працэс будзе падпарадкаваны дакладнаму кантролю. "Калі грып рэгіструецца "пачкамі", то на працягу найбліжэйшых двух гадоў будзе праводзіцца ацэнка кожнага выпадку энтэравірусу", — сказаў прадстаўнік Міністэрства аховы здароўя. — Гэта даволі затратная рэч, аднак яна неабходна пры такой актывізацыі інфекцыі".

За сем месяцаў гэтага года пад'ём захворвання на энтэравірусную інфекцыю быў адзначаны ў Гродне, дзе захварэлі 205 чалавек, у Белаазёрску (Брэсцкая вобласць) — 71 чалавек, у Маладзечне (Мінская вобласць) — 25 чалавек, у Гомелі — 29 выпадкаў, у Мінскім раёне — 22 выпадкі, у Кобрынскім раёне (Брэсцкая вобласць) — 18 выпадкаў. У Мінску зарэгістраваны 362 выпадкі захворвання на энтэравірусную інфекцыю. Цяпер у Мінску штодзённа рэгіструецца 5-15 выпадкаў.

В.Ключановіч падкрэсліў, што зараз уведзена абавязковае лабараторнае даследаванне на базе абласных цэнтраў гігіены і эпідэміялогіі ўсіх відаў захворванняў, пры якіх ёсць падазрэнне на вірусную этыялогію. Для правядзення такой дыягностыкі кожнай вобласці неабходна закупіць не менш за тры апараты. Кошт аднаго такога апарата складае каля 50 тысяч долараў ЗША.

Атруціліся грыбамі

У Беларусі адзначаецца рост колькасці выпадкаў атручэння грыбамі.

Пра гэта паведаміў галоўны дзяржаўны санітарны ўрач Беларусі **Валерый Ключановіч**. Паводле яго слоў, за сем месяцаў гэтага года было зарэгістравана 78 выпадкаў атручэння грыбамі, а за аналагічны перыяд 2002 года — 27 выпадкаў. У Мінску адзначана 28 выпадкаў атручэння і па 15—20 выпадкаў у кожнай вобласці краіны, у тым ліку з двума лятальнымі зыходамі — у Столінскім раёне Брэсцкай вобласці.

У асноўным атручэнні адбываліся з-за ўжывання ў ежу белых паганак.

Як адзначыў Ключановіч, моцнадзеючыя яды, што ўтрымліваюцца ў неядомых грыбах, не разбураюцца пры кулінарнай апрацоўцы. Захворванне, як правіла, пачынаецца раптоўна і часцей за ўсё ноччу, праз 3—12 гадзін пасля ўжывання грыбоў. Першымі сімптомамі з'яўляюцца боль у жываце, нястрымная рвота, панос, слабасць, галаўны боль, пасля могуць з'явіцца сутаргі, галюцынацыі і трызненне. Смяротны зыход пры выпадках атручэння неядомымі грыбамі дасягае 25-50 працэнтаў. Каб пазбегнуць атручэння грыбамі, неабходна ведаць меры прафілактыкі, падкрэсліў В.Ключановіч. Так, трэба збіраць толькі ядомыя грыбы, якія не выклікаюць сумнення, сарціраваць і перабіраць іх адразу, не купляць грыбы на аўтатрасах, а кансерваваныя — у прыватных асоб. Пры першых сімптомах атручэння трэба неадкладна звярнуцца па медыцынскую дапамогу.

Вольга АСІПЕНКА.

Недалёка і да пажару

Жыхары шэрагу вёсак Баранавіцкага раёна не спяшаюцца рамантаваць аварыйныя печы і электраправодку

Больш за 35 тысяч парушэнняў правіл супрацьпажарнай бяспекі выяўлены спецыялістамі Баранавіцкага раённага аддзела па надзвычайных сітуацыях падчас выканання рашэння райсавета "Аб працы па забеспячэнні абароны насельніцтва ад надзвычайных сітуацый".

У 2003 годзе праверaны больш за дзевяць тысяч жылых дамоў і выяўлены больш за 35 тысяч парушэнняў правіл супрацьпажарнай бяспекі (да адміністрацыйнай адказнасці прыцягнуты 26 чалавек). У 346 жылых дамах неабходны рамонт пячнога ацяплення, у 417 патрабуецца рамонт электраправодкі. І калі ўладальнікі большасці дамоў у стане аплаціць рамонт, дык адзінокім састарэлым людзям і інвалідам гэта не пад сілу. 23 такія дамы маюць патрэбу ў рамонце печаў, 47 — у рамонце электраправодкі. Гэтыя звесткі перададзены ў райвыканкам для вырашэння пытання аб фінансаванні работ.

Нягледзячы на пагрозу жыццю, шматразовыя напаміны і загады супрацоўнікаў Баранавіцкага аддзела па надзвычайных сітуацыях, дагэтуль не адрамантаваныя печы і электраправодка ў дамах Калпеніцкага, Паланячкоўскага, Сталовіцкага і Мілавідскага сельсаветаў.

Таццяна ГРЫНКЕВІЧ.

Дым надзей

Уладзімір КУЛАЖАНКА, доктар эканамічных навук, прафесар

Я лічу, што дзяржаўная ідэалогія сама па сабе патрэбна, але яна павінна зыходзіць ад народа: яго імкненняў, творчага духу, нацыянальнай свядомасці. Але ў нас зусім іншае. Усё навязваецца зверху, ды і наогул не гаворыцца, якая ідэалогія маецца на ўвазе. Тым больш што ёй фактычна наканавана быць нямой — пра адраджэнне беларускай мовы ні слоўца не сказана. Больш за тое, урад прыняў усе захады (вядома па загадзе якога чыноўніка), каб закрыць адзіны ў краіне Нацыянальны беларускі ліцэй. Ужо адно гэтае перакрэслівае ўсе "заяўкі" адрадзіць беларускую ідэалогію пад эгідай дзяржавы. А без гэтага яна будзе пустой і нядзейснай балбатнёй.

Між тым падчас святкавання 59-й гадавіны вызвалення Беларусі ад нямецка-фашысцкіх захопнікаў А.Лукашэнка чытаў даклад на роднай мове. І вымаўляў словы значна лепей, чым на мове суседзяў. Хто слухаў, той думаў, напэўна: мо нарэшце прыйдзе свята на беларускую зямлю? Але, на жаль, гэта быў кароткі эцюд пускання дыму надзей у вочы беларусаў. Так што заклікаць прапагандысцкі апарат даходзіць да людзей, гаварыць з кожным чалавекам — пусты пасаж. Калі гаварыць, то пра што? Пра тое, што цэны растуць, што з пенсіянераў знялі ільготы, што 2 мільёны чалавек жывуць ніжэй рысы беднасці? Але ж гэта не ў інтарэсах улад.

Калі не прамая, дык ускосная інфармацыя пра намеры ўрада і яго кіраўнікоў паступае для народа ўвесь час. Насельніцтву застаецца гадаць, з чаго б гэта? Так, пасажыры метро былі здзіўлены, што станцыю метро "Плошча Незалежнасці" раптам сталі аб'яўляць як "Плошча Леніна". Пры гэтым уладамі было дадзена бязглуздае тлумачэнне: маўляў, плошча была перайменавана, а на перайменаванне станцыі рашэння няма... Ну, ці не смешна? Калі гэта нават і так, то — звядзенне канцоў з канцамі ў дадзеным выпадку — справа папяровая, не патрабуючая ніякіх высілкаў і выдаткаў. Канешне, хто гэтаму паверыў? Тым больш што пад гэты час быў ганебна закрыты беларускі ліцэй. І гэта — не супадзенне, бо ўслед за перайменаваннем станцыі метро ёсць, пэўна, намер перайменаваць і плошчу. Надта ж муляе вядома каму слова "Незалежнасць". Але як жа тады разумець запэўніванне А.Лукашэнкі, што ён — гарант і змагар за незалежнасць Беларусі?

Пэўна, ва ўлад ёсць намер вярнуцца да старой назвы. Але хто такі Ленін для Беларусі? Хіба не па яго загадзе аддалі Беларусь кайзераўскай Германіі ў 1918 годзе аж па Оршу ў заклад за рэпарацыі? Няўжо без згоды Леніна па Рыжскай мірнай дамове 1920 г. перадалі Польшчы Заходнюю Беларусь з карэнным беларускім насельніцтвам? Дарэчы, без усялякай згоды і ўдзелу самой Беларусі. А яшчэ адарвалі ад нас і далучылі да Расіі Віцебшчыну, Магілёўшчыну і Гомельшчыну. Праўда, у 1924 і 1926 гадах вярнулі, але не ўсе беларускія землі. Менавіта пад кіраўніцтвам Леніна была ўтворана Беларуская саюзная рэспубліка ў складзе толькі адной Мінскай вобласці.

І імем гэтага чалавека мы дагэтуль павінны называць плошчу сталіцы?! Якая непавага да саміх сябе? Дзе ж наш гонар? Дзе памяць пра тых слынных сыноў і дачок Бацькаўшчыны, якія аддалі свае жыцці за незалежнасць Беларусі?

Ёсць у грамадстве праблемы, вырашэнне якіх аніяк нельга ператвараць у нейкую кампанію, падымаючы вакол іх час ад часу інфармацыйны бум. Гэта датычыцца і платы сялянам за малако і мяса, ліквідацыі запазычанасцяў па зарплаце, тым больш навядзення парадку на вуліцах і ў дварах. Трэба, каб на месцах чыноўны люд і гаспадарнікі штодня, мэтанакіравана, а не пакампанейску займаліся канкрэтнай справай. А то кампаніі праходзяць, а праблемы застаюцца. І застаюцца менавіта таму, што для іх кардынальнага вырашэння не ствараюцца эканамічныя ўмовы: лібералізацыя, рэструктурызацыя, дэмакратызацыя. Таму і атрымліваецца, што праз пэўны час пасля шуму і грому трэба зноў пачынаць штурм і адміністрацыйны трэск.

Ва ўмовах "працвітання", а правільней — эканамічнага правалу і пагаршэння ўзроўню жыцця многіх нашых грамадзян не могуць не трывожыць выказванні А.Лукашэнкі аб тым, што ён не выключае магчымасці пры пэўных умовах ісці ў трэці раз на прэзідэнцкія выбары. Але як можна закранаць гэтае пытанне, калі ўсе бачаць: нічога путнага за дзевяць гадоў не зроблена. Гаварыць па тэлебачанні ці не штодня — не азначае плённа кіраваць краінай. На гэты конт заўважыў неяк Уінстан Чэрчыль: "Нельга гаварыць разумна, калі гаварыць многа".

На жаль, многае сёння робіцца не дзеля пільнай агульнанароднай патрэбы, а дзеля прэстыжу ўлад. Узорам гэтага — пабудова пампезнай Нацыянальнай бібліятэкі на ўскрайку горада. Чаму так прыспічыла? Можна было б зрабіць рэканструкцыю дзеючай бібліятэкі і каштавала б гэта не сотні мільярдаў рублёў, якіх няма, а значна танней.

Ніхто не супраць мець ці не самую лепшую бібліятэку ў Еўропе, але дзеля яе ўзвядзення дзяржава мусіць збіраць у свайго збяднелага народа грошы на будоўлю. Зрабіў унёсак і я. Але... У краіне — вялікія цяжкасці з жыллём, ці не лепш было б пусціць грошы на гэтую першачарговую патрэбу?

...Метастазы інфармацыйнага дыму адміністрацыя краіны імкнецца пашырыць на суседзяў. І тут не было б нічога дрэннага, калі б распаўсюджвалася праўда, а не яе імітацыя. Запрашэнне расійскіх журналістаў з перыферыі не толькі каштавала немалых сродкаў беларускаму падаткаплацельшчыку, але галоўнае, каштавала таго, што госці не даведаліся пра сапраўднае жыццё краіны, у якой пабывалі. Маўляў, вопыт пераймайце. Вось і да гэтага часу ламаюць галаву нашы грамадзяне: дзеля чаго прыязджалі правінцыяльныя расійскія журналісты? Каб заручыцца падтрымкай у аб'яднанні з Расіяй? Але з кім аб'ядноўвацца — з тым хаосам, які назіраецца ў суседняй краіне, з неўтаймаванай расійскай карупцыяй? Дык куды нас цягнуць?

У гэтых умовах, можа, варта накіраваць беларускі журналісцкі "дэсант" у рэгіёны Расіі, каб, убачыўшы тамтэйшы раздрай, землякі сказалі ўсю праўду чытачу нашай краіны, якую цягнуць у "Саюз"? Але дзе там, якія дзяржаўныя СМІ Беларусі прапусцяць такое?

Густы туман прыцьмявае і глыбокія эканамічныя праблемы, якія ўсё не вырашаюцца. Перадусім маецца на ўвазе аграрная праблема. Колькі год ідуць размовы аб аграрнай рэформе, аднак воз і зараз на месцы. Апрацоўваемыя плошчы зямлі скарачаюцца, скарачаецца пагалоўе жывёлы, вытворчасць малака і мяса. Калі прайсці па крамах, то на прылаўках можна пабачыць прадукты, імпартаваныя якраз з тых краін, дзе развіваецца фермерская гаспадарка, дзе прыватызаваная зямля. Дык у чым справа? Чаму нам не скарыстаць вопыт суседзяў і не дасягнуць харчовай бяспекі? Адказу на гэтае пытанне кіраўніцтва на дае. А людзі жывуць у нявызначанасці, хвалююцца: што ж будзе заўтра?

Між тым пры рацыянальным падыходзе аграрная праблема можа быць вырашана паспяхова. Па-першае, трэба захаваць усе моцныя буйныя гаспадаркі, якія прыстасаваліся да рынку. Аказаць ім усебаковую фінансавую (а не толькі крэдытную) падтрымку. Праўда, трэба правесці арганізацыйную перабудову, зрабіць працуючых уласнікамі. Па-другое, распусціць усе стратныя і разваленыя гаспадаркі. Утварыць фермерскія гаспадаркі і аказваць ім такую ж дапамогу, як і буйным дзяржаўным ці акцыянерным. Падтрымаць іх канцэнтрацыю і цэнтралізацыю, каб на гэтай аснове ва ўмовах канкурэнцыі ўтвараліся буйныя эфектыўныя вытворчасці. Па-трэцяе, перагледзець закупачныя цэны на сельгаспрадукты, каб хлебароб ці жывёлавод абавязкова атрымліваў менавіта сваю долю ствараемай вартасці, а не бясконца чакаў, калі дзяржава ў чарговы раз павысіць цэны.

Словам, дзяржава павінна дзейнічаць такім чынам, каб рассеяць дым вакол людскіх надзей, каб грамадзяне адчулі упэўненасць у будучым, у тым, што іх мары аб лепшым жыцці — не фантомныя.

ГДЕ ЭТО ВИДАНО...

Как людей загоняют в послушный профсоюз

О странных нравах, которые нынче процветают в Федерации профсоюзов Беларуси и Министерстве промышленности страны, сообщается на сайте Praca by.

Так, 28 августа в штаб-квартире ФПБ состоялось очередное заседание президиума совета Федерации. На нем, в частности, рассматривался вопрос о приеме в ФПБ недавно созданного Белорусского профсоюза работников промышленности. В ходе дискуссии по этой проблеме председатель Белорусского профсоюза работников автомобильного и сельскохозяйственного машиностроения Александр Бухвостов заявил о том, что "ведется работа "по загону людей в новый профсоюз". Сообщить о фактах давления на людей попытался председатель Белорусского профсоюза работников радиоэлектронной промышленности Геннадий Федынич. Однако ни ему, ни председателю Белорусского профсоюза работников энергетики, электротехнической и топливной промышленности Галине Южаниной председатель ФПБ Леонид Козик слова не дал. После этого лидер профсоюза РЭП покинул зал заседаний.

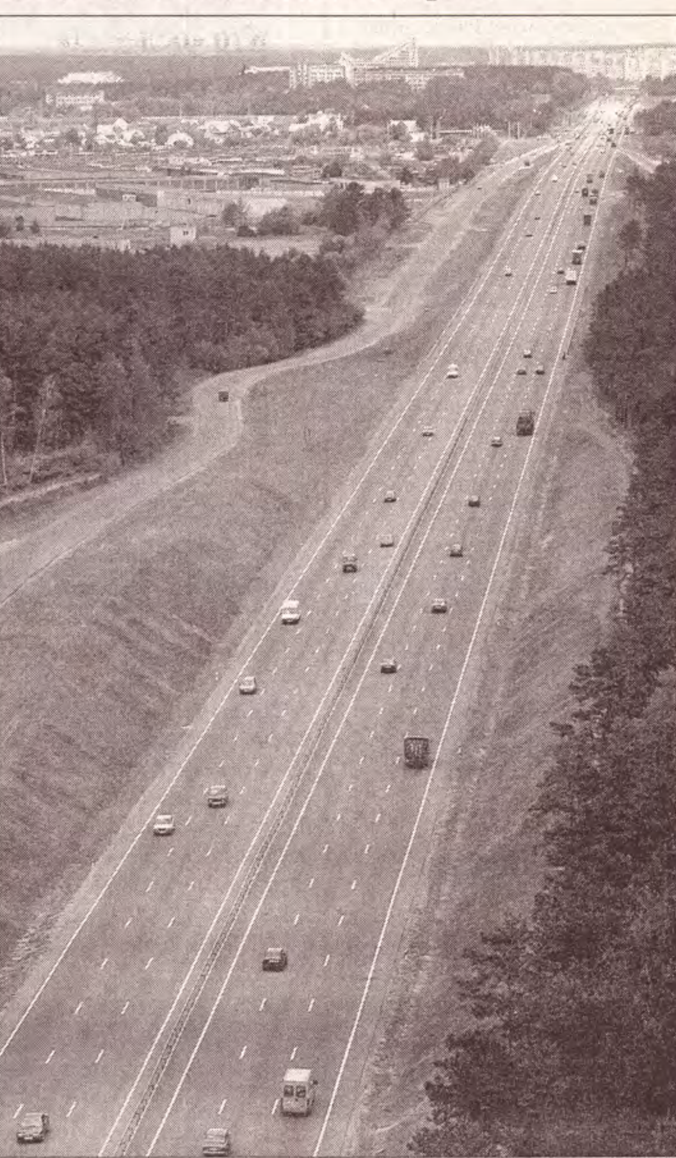
Министерство промышленности в свою очередь использует неприглядные методы, пытаясь заставить присоединиться к недавно созданному Белорусскому профсоюзу работников промышленности профсоюзные организации Белорусского профсоюза работников оборонной промышленности, пишет газета "Беларускі час" в статье "Оборонка" вынуждена обороняться" (№56, 2003). По мнению автора этой публикации, разжигание конфликтов присуще тем, кто не нашел иного, более достойного способа убеждения. И именно этим грешат некоторые работники Министерства промышленности, накаляя страсти, пробуя противопоставить руководителя предприятия и председателя профкома. "Если попытаться сломать налаженный механизм "оборонки", вряд ли когда-либо получится наладить его работу так точно, как сейчас", — считает председатель Белорусского профсоюза работников оборонной промышленности Николай Савенко.

Заместитель министра промышленности Иван Золоторевич, отвечающий в Минпроме за идеологию, активно проводит работу, направленную на ликвидацию профсоюза работников радиоэлектроники, сообщили в республиканском совете этого профсоюза. 26 августа в Витебске и 27 августа в Минске Иван Золоторевич провел совещания с директорами предприятий и организаций радиоэлектронной промышленности. На них обсуждалась проблема, как "загнать" работников отрасли в недавно созданный Белорусский профсоюз работников промышленности. И сделать это хотят до 4 сентября. В свою очередь руководители предприятий вынуждены, отложив в сторону вопросы производства, выполнять это указание, настойчиво "советуя" председателям профкомов выполнить требование Минпрома. А с теми, кто ослушается, не продлят контракт, не выделят кредит, пришлют дополнительную проверку, ликвидируют госзаказ и т.д.

СКАНДАЛ

Не обошлось без афер

Комитет государственного контроля обнаружил нарушения в использовании средств дорожного фонда при строительстве, реконструкции и капитальном ремонте Минской кольцевой автомобильной дороги

Известно, какое внимание уделял этой "стройке века" А. Лукашенко. В итоге дорожники постарались и удовлетворили первое лицо государства в его заботах. Проезжая со свитой по новехонькой трассе, он даже объявил ее образцовой. В смысле, что такой должна стать любая дорога транзитной страны, расположенной в центре Европы.

И все бы хорошо, строители получили свои моральные и материальные поощрения, не вмешайся в дело Комитет государственного контроля, который заинтересовался эффективностью использования средств республиканского дорожного фонда. И, как нам сообщил специалист этого ведомства, пожелавший остаться неизвестным, в полной мере эффективным их использование не было. А точнее, по многим видам работ и закупок материалов смета была завышена. Так, уже в ходе проектирования объектов МКАД РУП "Белгипродор" в проектно-сметную документацию включило расходы на содержание заказчика в размере 2,55% от полной сметной стоимости строительства, реконструкции и капитального ремонта объектов вместо 1,5%, предусмотренных нормативными актами Минстройархитектуры. В результате за 1999—2002 гг. было израсходовано на 820,6 миллиона рублей больше необходимого.

Как отметили контролеры, заключение договоров подряда (субподряда) на выполнение работ и закупка оборудования в большинстве случаев осуществлялись без проведения тендеров либо с нарушением правил их проведения. А всякая "бестендерная" сделка внушает подозрение в чистоте помыслов партнеров.

С другой стороны, на всех тендерных торгах 2002 года победителем по установке барьерных ограждений было признано ЗАО "Евротракт" (г. Фаниполь). Заказчиком — РУП "Магистральавтодор" было выдвинуто обязательное требование — наличие лицензии на установку барьерных ограждений. Единственной в Беларуси организацией, имеющей такую лицензию (выдана департаментом "Белавтодор" и подписана лично А. Мининым — директором департамента и руководителем штаба по координации работ по развитию МКАД), оказался "Евротракт". А ведь, как отметили проверяющие, лицензирование работ по установке барьерных ограждений не требуется законодательством.

Выходит, что сами устранили возможных конкурентов фанипольской фирмы. Зачем — непонятно. Но в итоге стоимость поставленных из России барьерных ограждений увеличилась на 25% (800 миллионов рублей) по сравнению с ценами заводов-изготовителей. Кроме того, вместо поставки оцинкованных барьерных ограждений, что предусматривалось сметой, допускались поставки и неоцинкованных элементов, в результате чего уже через год эксплуатации крепеж ограждений стал ржаветь.

Многочисленные нарушения отмечены при закупке строительными трестами нефтепродуктов. В этом деле, опять же через посредников, поучаствовали 19 фирм-"однодневок" (указанные в товарно-сопроводительных документах данные о более полусотни перевозчиках (номера автомобилей) не соответствовали действительности.

Короче, полная финансовая неразбериха или сознательно организованный хаос, поди разберись. Но контролеры установили, что сумма неэффективно израсходованных средств участниками реконструкции и капитального ремонта МКАД составила более чем 5,6 миллиарда рублей, в бюджет подлежат возврату 830 миллионов, а исключение посредников при закупке материально-технических ресурсов позволило бы сэкономить около миллиарда рублей.

Кроме того, отмечают контролеры, руководство "Магистральавтодора" не скупилось на повышение зарплаты самим себе. Поэтому за 2001—2002 годы общая сумма превышения выплат по заработной плате работников аппарата управления РУП "Магистральавтодор" (штатная численность 53 единицы), отнесенная предприятием на себестоимость, сверх нормативного уровня составила 43,3 миллиона рублей, а с учетом начислений на заработную плату — 60,6 миллиона. Соответственно были занижены налогооблагаемая прибыль и налог на прибыль.

Сколько шума было по случаю введения в действие кольцевой дороги! Но вот результат получился, как всегда, не очень хороший. Как отметила комиссия, на МКАД не в полной мере обеспечивается безопасность дорожного движения. Всего с ноября 2002 по май 2003 года на кольцевой зарегистрировано 33 ДТП, в результате которых погибло 17 и ранено 19 человек. При этом 19 ДТП совершено в темное время при отсутствии дорожного освещения. Наибольшее число летальных исходов (8 человек) произошло по причине перехода пешеходами проезжей части автодороги в местах, не имеющих обустроенных пешеходных переходов, что свидетельствует о просчетах при проектировании объектов дороги.

Дорога была принята с оценками "хорошо" или "отлично", но, как известно, на некоторых участках МКАД уже ведется ремонт. Оказалось низким качество асфальтобетонного покрытия.

Впрочем, иного и быть не могло. Всякое завершение строительства у нас означает начало ремонта.

Лучше не умеем и, похоже, не хотим.

Виктор КУРПАЧЕНЯ.
Фото из архива IREX/ProMedia.

Мёртвым не баліць. А жывым?

Усё лета ў Мазыры адмысловае падраздзяленне 52-га асобнага пошукавага батальёна Упраўлення ўвекавечання памяці абаронцаў Айчыны і ахвяраў войнаў Міністэрства абароны вядзе раскопкі месцаў масавых расстрэлаў.

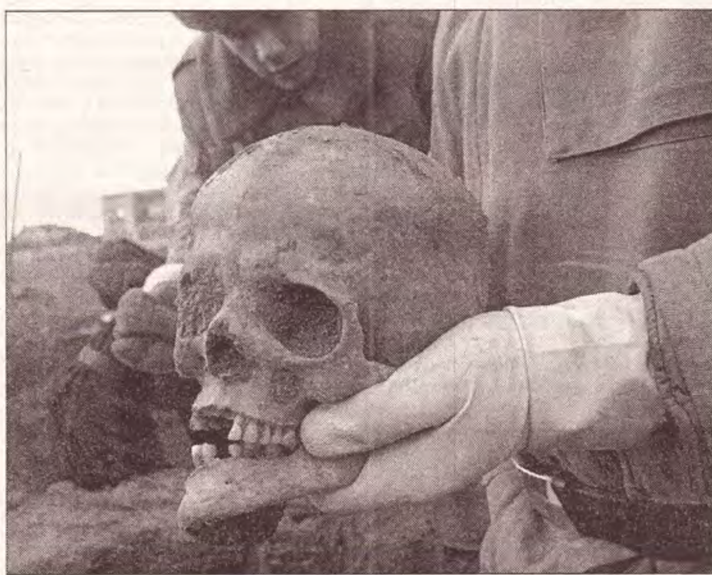
— Падчас раскопак брацкай магілы ахвяраў Першай сусветнай вайны, — кажа камандзір роты, старшы лейтэнант Аляксандр Трубека, — ва ўрочышчы Рамашоў роў, недалёка ад педагагічнага універсітэта, мы адшукалі цывільныя могілкі XYIII—XIX стст. Яшчэ адно пахаванне адкапалі на схіле пагорка блізу Кургана Славы. Тут у 1941-1942 гадах фашысты расстралялі каля тысячы мірных жыхароў.

Відовішча ў адрытым шурфе жахлівае. Людскія шкілеты ляжаць адзін на адным, нібы паленні на дрывотні. Косці ног аднаго з загінуўшых дагэтуль у гумовых галёшах. Відавочна, у апошнюю хвіліну свайго жыцця мужчына быў абуты ў валёнкі ці буркі. Тыя буркі згнілі, а галёшы так і засталіся на нагах.

На салдатаў, якія вядуць раскопкі, пошукі парэштkaў ахвяраў аказваюць вельмі моцнае ўражанне.

— Я сам адкопваў тут шкілеты, — кажа салдат-другагодак з Салігорска Андрэй Нямковіч. — Вельмі цяжка мне глядзець на гэта ўсё. Адразу ў маім сэрцы нешта пачынае шчымець. Уяўляецца, як раней гэта было, як людзі пакутавалі, гінулі.

Пра ямы з ахвярамі блізу Кургана ведалі многія мазыране і жыхары ваколіц. 72-гадовая Марыя Селязнёва (Арцюшэнка), якая ў дзень майго прыезду пасвіла непадалёку ад раскопак невялічкі статак коз, распавяла, што ў вайну яна з маці з вёскі Бабры (цяпер гэта аднайменны мікрараён Мазыра) хадзіла ў горад дарогаю паўз свежазасыпаныя ямы. Дзесяцігадовае дзяўчо на ўсё жыццё запомніла, як з пяску тырчалі рукі, ногі забітых. Іх цягалі сабакі. Маці плакала і казала Марыйцы, што немцы пабілі шмат нявінных людзей і асабліва габрэяў. Запомніліся Марыі і тлумачэнні. Габрэі нібыта ведалі нямецкую мову. Таму, маўляў, фашысты і расстрэльвалі іх, каб яны не выведалі сакрэтаў. Пра Халакост тады яшчэ не гаварылі.

Салдаты Пошукавага батальёна Міністэрства абароны Беларусі праводзяць раскопкі на месцы магчымага пахавання парэшткаў 9—12 тысяч чалавек, былых вязняў фашысцкага канцлагера і яўрэйскага гета, г.Слуцк, Мінская вобласць, 30 кастрычніка 2002 года.

Зараз салдаты 52-га пошукавага батальёна шляхам раскопак імкнуцца вызначыць межы пахаванняў ахвяраў нацызму. Як патлумачыў старшы лейтэнант Трубека, на падставе раскопак будуць складзены акты на кожнае месца расстрэлаў, і ўжо гарадскія ўлады на падставе гэтых актаў павінны вызначыць, якім чынам увекавечыць памяць ахвяраў — абеліскам, мемарыялам ці проста сціплай каменнай глыбай з адпаведным надпісам.

Роце Аляксандра Трубекі ў Мазыры да канца кастрычніка належыць даследаваць ажно пяць месцаў масавых расстрэлаў. На тры з іх гарвыканкам адразу даў дазвол. А вось на раскопкі пахаванняў каля былой турмы СД і на колішніх габрэйскіх могілках дазволу доўгі час не было.

Намеснік старшыні гарвыканкама па справах будаўніцтва Валянцін Бягляк запэўніў, што выканкам ужо прыняў дадатак да ранейшага рашэння і тым самым адкрыў шлях вайскоўцам для пошукаў ва ўсіх месцах.

Між тым, на былыя габрэйскія могілкі, што паўз вуліцу Рыжкова, вайсковае падраздзяленне патрапіла не першым. Яшчэ да пачатку пошуку парэшткаў ахвяраў нацызму гарадскія ўлады Мазыра распачалі тут свае раскопкі. Паводле зацверджанага праекта, будаўнікі акцыянернага таварыства "Рагачоўгазбуд" цягнуць праз тэрыторыю колішніх могілак газаправод.

У размове прыезджыя рабочыя засведчылі, што гісторыя горада ім невядомая. Пра пахаванні на шляху пракладкі трубаў яны пачулі ўпершыню ад лідэра Сусветнай асацыяцыі беларускіх габрэяў Якава Гутмана.

— Праект газіфікацыі горада, — лічыць спадар Гутман, — патрабуе тэрміновай карэкціроўкі, паколькі пракладка газаправода ідзе праз габрэйскія могілкі і праз пахаванні ахвяраў нацызму. Цяпер ужо дакладна вядома, што тут пахаваны ўдзельнікі супраціўлення, расстраляныя СД. На частцы могілак пахавана каля тысячы жыхароў Мазыра і ваколіц. І зараз па гэтых костках запраектавана пракладка газаправода.

Габрэйскія могілкі паўз сённяшнюю вуліцу Рыжкова церпяць двойчы. У 60-я гады мінулага стагоддзя гэтыя могілкі афіцыйна пераносілі ў іншае месца, а тут пабудавалі СШ №4, спартыўныя пляцоўкі, 9-павярховы жылы дом, краму. Аднак шмат асобных магіл і 18 брацкіх пахаванняў ахвяраў нацызму зраўняны з зямлёю. Цяпер вось тут, нягледзячы на пратэст Сусветнай асацыяцыі беларускіх габрэяў, цягнуць яшчэ і газаправод.

— Ні адна дзікая жывёла не выкідвае косткі сваіх суродзічаў, — заўважае Якаў Гутман. — І ніводзін чалавек, які хоча лічыцца нармальным, не можа сабе дазволіць выкідваць косткі з зямлі. Але тое, што мы маем у Мазыры, і тое, што зусім нядаўна адбывалася ў Гародні, і што трохі раней адбылося ў Мінску і Слоніме, — гэта нават не дзікунства, а нешта больш жахлівае. Гэтага не дазвалялі сабе ні афганскія талібы, ні іншыя рэжымы. Гэта рабілі толькі савецкія ўлады і дазваляюць сабе іх паслядоўнікі ў Беларусі.

Наколькі слушныя разважанні, можна меркаваць і па такім факце з сучаснага жыцця Мазыра. Нядаўна ўлады выдалі дазвол на будаўніцтва прыватнага катэджа на месцы яшчэ адных старажытных габрэйскіх могілак блізу анкалагічнага дыспансера. У горадзе кажуць, што катэдж гэты праз падстаўную асобу ўзводзяць для аднаго з мясцовых начальнікаў. З катлавана тут таксама падымаюць на паверхню чалавечыя чарапы ды косці.

— І што, выкопваюць чарапы і косці? — здзівіўся ўжо знаёмы нам намеснік старшыні гарвыканкама Валянцін Бягляк. — Для мяне гэтая інфармацыя новая. Праверым!

Зрэшты, калі ўжо правяраць, то трэба ўважліва вывучыць, што пабудавана ў Мазыры на месцы яшчэ двух могілак — каталіцкіх і праваслаўных, якія таксама пацярпелі ў розныя гады. На адных, наколькі вядома, стаіць цяпер Палац культуры будаўнікоў, на другіх — стадыён СШ №7.

Мёртвым, пэўна, і сапраўды ўжо не баліць. А жывым?..

Анатоль ГАТОЎЧЫЦ.
г. Мазыр.

ГИПОТЕЗА

«Слепой» Гомер был зорче нас

Слабовидящий человек не мог бы написать такие шедевры, как «Илиада» и «Одиссея»

Александр ПОРТНОВ, профессор

Со школьных времен все знают, что Гомер, великий поэт Древней Греции, был слепым. Во всех учебниках по истории Древнего Мира можно увидеть прекрасный бюст слепого поэта, созданный в Александрии в III веке до н.э., то есть через 6—7 веков после смерти Гомера. В слепоте Гомера не сомневался и Александр Пушкин, сочинивший двустишие, посвященное переводу "Илиады" на русский язык:

Крив был Гнедич поэт,
преложитель слепого Гомера.
Боком одним с образцом
схож и его перевод.

К чести Пушкина, надо сказать, что эту эпиграмму он сам тщательно замазал, она была найдена в рукописях поэта после его гибели, и пушкинисты лишь с большим трудом расшифровали язвительную шутку. Но о "слепом Гомере" он написал вполне искренне, не задумываясь о том, может ли незрячий человек создавать великие литературные произведения, поражающие читателя особой зоркостью, наблюдательностью, изощренной многоцветностью художественной палитры.

На снимках: *бюст слепого Гомера, созданный в Александрии в III веке до н.э.; мраморный бюст Гомера, хранящийся в Неаполе (IV век до н.э.), — без всяких следов слепоты.*

Античные «кинохроники»

До нашего времени дошли две поэмы Гомера объемом более 50 печатных листов. Они позволили миллиардам читателей всех времен и народов оценить по достоинству особенности его творчества, в числе которых особенно удивляет точность описаний, живость и яркость сцен. Но еще сильнее поражает читателя разноцветность картин и их сходство с крупными планами телеэкрана, когда они бесконечной чередой проходят в текстах поэм. Способен ли на это слепец? Может ли он сказать:

Так от широкого веяла,
сыплясь по гладкому току,
Черные скачут бобы
иль зеленые зерна гороха...

Может ли даже гениальный слепой поэт передать мгновенный взгляд пловца, подброшенного штормовой волной:

Поднятый кверху волной
и взглянувши быстро вперед,
Невдали перед собой
увидел он землю.

А чего стоит крупный план "кинохроники" гонки колесниц:

Дымящиеся кони скачут
высоко и с скоростью дивной
летят по дороге,
Брызги песка от копыт
беспрерывные прыщут в возницу;
след за собою
Шины колесные, тяжкие медью,
по тонкому праху
чуть оставляют:
С такою горячностью
кони летели!

Мало найдется таких пейзажных зарисовок, как у Гомера:

Когда громовержец
Кронион восходит с неба
снежить человекам,
Ветры все успокоивши,
сыплет он снег беспрерывный,
Гор высочайших главы
и утесов верхи покрывая;
Сыплет снег на берега моря седого,
Волны его, набежав, поглощают...

Наконец, может ли слепой передать ужасную деталь кровавой битвы — деталь, от которой и у зрячего волосы поднимутся от ужаса:

С громом упал он, копье
упавшему в сердце воткнулось,
Сердце его, трепеща,
потрясло и копейное древко!

Увидеть, как колеблется торчащее из тела копье в ритме проколотого им умирающего сердца, — за всю историю поэзии на такое оказался способен один лишь великий Гомер. Но для этого он должен был... видеть!

Седое железо

Действительно, цвет буквально брызжет со страниц "Илиады" и "Одиссеи". У каждого героя поэм — своя цветовая гамма: Зевс — чернобровый, Афина — светлоокая, царь Менелай — светловласый, великий воин Ахилл — русокудрый, красавица Хрисеида — черноокая и т.д.

Какой удивительной цветовой точностью обладал Гомер, если он отличал "светловласых" от "русокудрых"?! Можно вспомнить, что Ахилл был царем мирмикийцев, а развалины древнегреческих городов Ахиллия и Мирмикия раскопаны на берегу Керченского пролива, где издавна обитали русоволосые скифы, могучие воины. Не текла ли в жилах русокудрого Ахилла протославянская кровь?

Поражает точность цветовых характеристик металлов: медь — багряная, олово — белое, а вот железо... Знаете ли вы, какой цвет имеет железо? Ведь этот вопрос оказался не под силу даже современным специалистам: технические справочники уныло сообщают, что у железа цвет — железно-серый! Не нашлось у инженеров подходящих слов, слишком беден технический язык. А вот Гомер нашел точное определение. В его поэмах железо — седое! Блестящее поэтическое сравнение, о такой находке мог бы мечтать любой поэт. Но для этого необходимы зоркие глаза, нужно видеть. Поэмы Гомера — свидетельство того, что первый поэт мира был наблюдательнее и зорче нас!

Наверное, если бы Гомер действительно был бы слеп, то в его поэмах главенствовали бы звук, осязание, запах, а зрительные ассоциации были бы подавлены. Когда я провел подсчет зрительных, звуковых, осязательных и запаховых ассоциаций, то оказалось, что Гомер 85—90% информации о внешнем мире передает на основе зрительного восприятия, около 10% приходится на слух, остальное — на осязание и запах. Такое распределение характерно для вполне здорового человека, которому зрение поставляет до 90% информации об окружающем мире. А почему, собственно, принято считать Гомера слепым?

Кто «ослепил» Гомера?

По преданию, Гомер похоронен на острове Хиос. Сохранились монеты с Хиоса, относящиеся к IV веку до н.э.: Гомер изображен на них похожим на Зевса, с широко открытыми зрячими глазами.

В музее города Неаполя в Италии хранится мраморный бюст IV века до н.э. с именем Гомера - без всяких следов слепоты. Известны и другие античные изображения зрячего Гомера. Но все они созданы до эпохи эллинизма, начало которой положил Александр Македонский. Почему же в наше время так широко распространено мнение о "слепом Гомере"? Когда оно появилось и почему? Ведь древним грекам и в голову не приходила подобная мысль! Оказывается, представление о "слепом поэте" возникло в великом городе Александрии, построенном Александром Македонским и ставшем мировым центром эллинской культуры.

Плутарх рассказывает, что Александр Македонский никогда не расставался с текстом "Илиады", называя поэму своей величайшей драгоценностью. Завоевав Египет, Александр приказал построить там большой город и назвать его Александрией. Зодчие уже было нашли подходящее место, но... Александру во сне явился сам Гомер в образе седого старца и прочел ему стихи из "Одиссеи":

На море шумно-широком
находится остров. Лежащий
Против Египта; его именуют
там жители — Фарос.

Александр проснулся, вызвал местных жителей и узнал, что остров с таким названием существует и сейчас. Он отправился к острову и увидел местность, удивительно благоприятную для постройки большого города — с прекрасной гаванью и рекой. Александр воскликнул, что Гомер не только великий поэт, но и мудрейший зодчий. Он приказал немедленно начертить на местности план города. У зодчих не оказалось мела — и они сделали разметку крепостных стен и улиц ячменной мукой. Так зимой 332—331 гг. до н.э. была основана Александрия, великая столица греко-египетского государства Птолемеев. В центре города был построен храм Гомера, а поэт обожествлен.

И вот интеллектуалам и многочисленным философам Александрии старые изображения Гомера показались как бы... недостаточно интересными. Бог-поэт, по их мнению, должен был выглядеть иначе, не как обычный смертный. А как? Изощренные в дискуссиях философы эпохи эллинизма, воспитанные на Платоне и Аристотеле, любили подчеркивать превосходство "зрячести слепоты" избранных над "слепотой зрячести" малограмотной бескультурной массы. Для элитарного восприятия образ слепого основоположника мировой литературы оказался очень привлекательным: Гомер в храме был изображен... слепым!

Гомерический смех Демодока

До нашего времени дошло более 20 копий знаменитого бюста, созданного ваятелями Александрии и установленного Птолемеем IV Филопатором (222—204 гг. до н.э.) в храме Гомера. Значит, таких копий было в древности создано гораздо больше. К мнению и вкусам ученых прославленной Александрийской библиотеки прислушивался весь просвещенный мир эллинистической культуры. Ведь древнегреческие ученые без всяких ускорителей пришли к мысли о существовании атома! И если мысль человека всесильна, то и зрение основоположнику поэзии совсем необязательно, он формирует мир из головы — готовым и совершенным. Как Зевс — Афину-Палладу!

Мнение о слепоте поэта подтверждалось стихами Гомера о слепом от рождения знаменитом певце — Демодоке. И сейчас исследователи творчества Гомера считают, что строки из "Одиссеи", посвященные Демодоку, автобиографичны:

Муза его при рождении злом и добром одарила —
Очи затмила его, даровала зато сладкопенье.

Думается, что если Демодок был слеп от рождения и не знал цвета, блеска и форм окружающего мира, то прообразом Гомера он быть никак не может. Но вот что удивительно: в игривой эротической песне Демодока о том, как бог-кузнец Гефест поймал железной невидимой глазу сетью жену-изменницу Афродиту в объятиях бога войны Арея, полностью отсутствуют... цвет, свет, форма предметов и их описание.

Но зато именно в песне слепого от рождения поэта Демодока с небывалой для поэм Гомера силой проявился... ЗВУК! Все знают выражение "гомерический смех", но ведь этот знаменитый смех — создание вовсе не Гомера, а Демодока! Только в его песне боги дважды "поднимают смех несказанный", а попросту говоря, буквально помирают от смеха, глядя на опутанных сетью незадачливых любовников, лежащих на ложе Гефеста. Песнь Демодока — классический пример того, как слепец фиксирует внимание слушателей на действии и звуке. Похоже, что Гомер действительно вставил в свою поэму песнь слепого певца в качестве "развлекательной программы", но сделал это корректно и безупречно с точки зрения даже современной этики, указав имя автора песни и включив ее в описание веселого народного праздника.

Итак, Гомер не был слепым. Конечно, он мог ослепнуть в старости. Но на его творчестве это никак не отразилось.

("Н.Г")

В ЛАБОРАТОРИЯХ МИРА

Бег полезен для мозга

Добровольный бег стимулирует образование новых клеток мозга у животных — обнаружили немецкие и американские нейробиологи во главе с профессором Фредом Гейджем. Их работа опубликована в авторитетном научном журнале "Nature Meuroscience".

Раньше думали, что нервные клетки не восстанавливаются. Что число клеток мозга задается нам от рождения и с годами может только уменьшаться. Недавно лаборатория профессора Гейджа опровергла эту догму. С помощью чувствительного метода контроля делящихся клеток было показано, что в мозгу, наряду с естественным разрушением нейронов, непрерывно идет процесс их рождения. Наши умственные способности ухудшаются при старении, если гибель нейронов не компенсируется рождением новых клеток.

В поисках условий, стимулирующих размножение нейронов, были сделаны опыты на взрослых мышах. Их сажали на разнообразные диеты, давали интересные игрушки, учили решать хитроумные задачи по отысканию кормушки, меняли обстановку мышиного жилища и т.д. Наиболее показательна следующая серия опытов. Мышей разделили на три группы. В первую вошли "бегуны". Им дали вращающиеся колеса, в которых они любят бегать, как белки. Во вторую группу вошли "пловцы". Этих бедняжек с жестокой регулярностью бросали в воду, вынуждая их тем самым плыть к берегу. В третью группу вошли "сидячие" мыши, ведущие тихий малоподвижный образ жизни в тесных клетках. Чемпионами по приросту нейронов оказались "бегуны". За время испытаний у них выросло в два раза больше новых клеток мозга, чем у "сидячих" мышей. Кроме того, они лучше всех сдали экзамены на сообразительность.

Интересно, что плавание, также дающее физическую нагрузку, никак не улучшило мозг. Ученые объясняют это тем, что "пловцы" выполняли физические движения вынужденно, без удовольствия, возможно, испытывая отрицательные эмоции и стресс. А "бегуны" имели свободу выбора, сами прыгали в колесо и выпрыгивали из него, когда хотели, с чем и связан их успех. Поэтому свобода может быть решающим условием размножения нейронов. По той же причине бег из-под палки или подневольный физический труд вряд ли полезны для мозга.

ДАЙДЖЕСТ

Шотландские ученые создали фотографию Элвиса Пресли в старости

Шотландские ученые создали фотографию Элвиса Пресли, демонстрирующую, как выглядел бы король рок-н-ролла, если бы дожил до наших дней. На фото изображен лысеющий старик 68 лет. Лицо Элвиса покрыто морщинами. Напомним, что музыкант умер 16 августа 1977 года в возрасте 43 лет.

Профессора Шотландского университета Дэвид Перретт и Бернард Тиддеман использовали собственную компьютерную программу Perception Lab для разработки этой фотографии. По их словам, данная программа не просто добавляет седину и морщины, а воспроизводит натуральные эффекты старения, принимая во внимание изменения в структуре кожи, цвете, линии волос и т.д. Ранее учеными были созданы фотографии Мерилин Монро и Джеймса Дина, также умерших в молодом возрасте.

Ограбивший банк разносчик пиццы взорвался на глазах у полицейских

В городе Эри, штат Пенсильвания, полиция США задержала грабителя банка спустя несколько минут после ограбления. В тот момент, когда на задержанного надевали наручники, он заявил, что к его груди прикреплена бомба, которая вот-вот взорвется. На всякий случай полицейские вызвали саперов. Пока они их ждали, взрывное устройство на теле у задержанного действительно взорвалось, и он погиб на глазах у задержавших его сотрудников полиции. Больше в результате взрыва никто не пострадал.

Задержанный 46-летний Брайан Дуглас Уэллс оказался разносчиком пиццы из местной компании Mama Mia's Pizza-Ria. Он заявил, что его заставили ограбить банк, прикрепив к его груди взрывное устройство с включенным таймером. По словам полицейских, в четверг во второй половине дня Уэллс вошел в помещение одного из филиалов банка PNC и потребовал денег, сообщив, что у него с собой бомба. Получив некую сумму, он сел в машину и попытался скрыться с места происшествия, но вскоре был настигнут полицией и задержан.

Позже хозяин пиццерии, в которой работал Уэллс, вспоминал, что в его компанию поступил заказ, но он не разобрал адрес и пригласил к трубке Уэллса, которому предстояло его доставить. Уэллс, выяснив подробности, уехал и больше не возвращался.

Мурманская гимназия загорелась во время школьной линейки

В Мурманской гимназии №4 произошел пожар. Как сообщили в ГО и ЧС Мурманской области, на четвертом этаже гимназии загорелся один из классов. Усилиями прибывших на место происшествия пожарных возгорание удалось ликвидировать. В результате пожара никто не пострадал — пришедшие в школу дети в это время находились на линейке в школьном дворе.

Тбилиси направил в Москву ноту протеста по поводу инцидента с Су-25

Ноту протеста в связи с инцидентом в воздушном пространстве Грузии направил в Москву Тбилиси. Как заявил глава МИД Грузии Ираклий Менагаришвили, Грузия требует официальных разъяснений со стороны Москвы по поводу случившегося. "Разведывательный полет российского самолета не повлек за собой каких-либо осложнений, однако в связи с нарушением воздушного пространства Грузии в Тбилиси ожидают соответствующих разъяснений со стороны Москвы", — приводит интернет-издание слова министра.

По утверждению грузинских властей, 28 августа российский военный самолет Су-25 нарушил воздушное пространство Грузии в районе чеченского участка российско-грузинской границы. По сведениям интернет-издания "Газета.Ru", представители пограничного ведомства Грузии утверждают, будто российский самолет в течение 18 минут производил облет приграничной территории, углубившись в грузинское воздушное пространство на расстояние до пяти километров.

В российском же Министерстве обороны опровергают все утверждения о нарушении самолетом ВВС воздушного пространства Грузии. Начальник пресс-службы ВВС России полковник Александр Дробышевский заявил журналистам, что 28 августа в Северо-Кавказском регионе два полета выполняли боевые самолеты Су-24. Но, по словам Дробышевского, эти самолеты выполняли полеты на удалении 100-120 километров от российско-грузинской границы. Добавим, что обвинения в нарушении границ воздушного пространства Грузии российские военные слышат нередко. Так, 27 февраля 2002 года начальник штаба Департамента по охране госграницы Грузии полковник Корнелий Салия утверждал, что в грузинское воздушное пространство с территории Абхазии вторгся российский военный самолет. По словам Салия, самолет находился в небе над грузинской территорией семь минут.

Голландские врачи будут лечить хронических больных марихуаной

На этой неделе Голландия станет первой страной, где марихуана будет выписываться врачами в качестве лекарства хронически больным пациентам и отпускаться по рецепту в аптеках. Об этом сообщил высокопоставленный источник в Министерстве здравоохранения Голландии.

1650 аптек по стране получили от правительства разрешение на продажу марихуаны по рецептам пациентам больным раком, вирусом иммунодефицита, рассеянным склерозом, невралгией.

"Это исторический шаг. Он уникален тем, что мы делаем ее (марихуану) доступной через аптеки строго на основе рецепта", — заявил Виллем Шольтен, руководитель Управления по использованию марихуаны в медицинских целях при Министерстве здравоохранения Голландии.

Глава Китая пообещал сократить армию на 200 тысяч человек

Китайское правительство до 2005 года сократит армию на 200 тысяч человек, сообщает агентство "Синьхуа". Такое заявление сделал председатель КНР Цзян Цзэминь. В прошлом месяце китайское руководство уже начало сокращение 2,5-миллионной армии. Предполагалось, что за следующие два года численность китайских военнослужащих сократится на 500 тысяч человек.

В Гондурасе в результате обстрела автобуса погибли 11 человек

11 человек были убиты в субботу при обстреле двух городских автобусов в гондурасском городе Сан-Педро-Сула. Еще 17 человек были ранены, многие тяжело. Обстрелы произошли в разных районах города. Представители служб безопасности считают, что нападавшими могли быть банды подростков. По словам шефа полиции города, эти атаки, вероятно, были призваны показать полиции, что банды до сих пор активно действуют, несмотря на спецоперации по их ликвидации.

На юго-востоке Франции снова загорелся лес

В лесном массиве Мор на юго-востоке Франции снова возник лесной пожар, который распространился на площади в 600 гектаров. Отдыхающие в этом месте люди были эвакуированы в связи с надвигающимся огнем. В тушении пожара участвуют 10 самолетов, а также 800 пожарных на 180 машинах. В период с 17 по 28 июля в этом районе уже возникал пожар, в результате которого огнем было уничтожено 18 тысяч гектаров леса. Тогда погибли четыре человека.

ДЫСКУСІЯ

Не час плесці міжпартыйныя інтрыгі

Паважаны рэдактар! Пасля таго як на старонках вашай газеты быў надрукаваны артыкул сп.Гайдукевіча, мне таксама захацелася прыняць удзел у дыскусіі. Я лічу, што ісці на выбары блокам, у які ўвайшлі такія партыі, як БПП, БНФ, ПКБ, БСДПГ і АГП, — гэта рэальна і перспектыўна. Народ будзе мець магчымасць прагаласаваць за альтэрнатыву ўладзе, за іншае жыццё, выказаць пратэст сучаснаму грамадскаму ладу.

На маю думку, **патрэбна,** каб ва ўладзе былі і камуністы, і дэмакраты, бо, як вядома, толькі ў спрэчках нараджаецца ісціна. Менавіта гэта і прапаноўвае кааліцыя, плануючы вылучыць кандыдатамі прадстаўнікоў усіх сіл, што складаюць звяз. Напэўна, сп.Гайдукевіч не зацікаўлены ў тым, каб парламент нашай краіны быў шматідэйным, а пастановы прымаліся на падставе вынікаў шырокай дыскусіі.

Сітуацыя ў краіне не тая, каб партыі мелі "прывілегію" супернічаць паміж сабой. На Беларусі патрэбна зараз выйграць галоўную кампанію — за дэмакратыю і свабодную думку, а потым ужо можна будзе "плесці" міжпартыйныя інтрыгі. Але сп.Гайдукевіч чакаць, як бачым, не хоча...

Да таго ж існуе ўпэўненасць, што падчас парламенцкай кампаніі партыі сутыкнуцца з вялікай колькасцю фальсіфікацый. Каб эфектыўна з імі змагацца, патрэбна каардынацыя дзейнасці наглядальнікаў ды адпаведная хуткая рэакцыя на магчымыя парушэнні з боку ўлад. Не ведаю, што пра гэта думае спадар Гайдукевіч, а мне здаецца, што ва ўмовах блоку такія пытанні вырашаць значна прасцей, чым паасобку. Тут на ўсе сто адсоткаў працуе тэза "Адзін у полі не ваяка".

Несумненна, вельмі добра, што ЛДП здольная вылучыць 110 кандыдатаў у 110 акругах. Але каліцыя таксама заяўляе пра намер выставіць такую колькасць кандыдатаў у дэпутаты, і, на маю думку, гэтыя заявы маюць пад сабой грунт. Сп. Гайдукевіч закранае таксама і пытанне магчымага "зняцця" кандыдатаў яшчэ на этапе рэгістрацыі. Сапраўды, такое можа адбывацца, што і прадэманстравала нам кампанія па выбарах у мясцовыя саветы. Але, па-першае, супрацьдзейнічаць такім рэпрэсіям з боку ўлады таксама патрэбна аб'яднана і кансалідавана, а па-другое, ніштo не перашкаджае блоку па магчымасці вылучаць у пэўных акругах адначасова некалькі кандыдатаў, а пасля паспяховай рэгістрацыі пэўнай з іх колькасці пакідаць у акрузе адзінага кандыдата ад апазіцыйнай кааліцыі. Паўтаруся: **толькі разам** можна рабіць спробы супрацьдзеяння вольнасцям, якія дапускае ўлада падчас выбарчых кампаній. І ў гэтым плане арганізатары кааліцыі маюць рацыю.

У сваёй публікацыі сп.Гайдукевіч не хавае свайго зняважлівага стаўлення да сп.Лябедзькі. Не думаю, што прыгожа і правільна ўзводзіць вынікі нейкіх персанальных крыўд кіраўнікоў ажно да пазіцыі ўсёй партыі — думаю, што і ў ЛДП шмат прыхільнікаў моцнай апазіцыйнай кааліцыі. У вас вялікі досвед перадвыбарчай працы? Падзяліцеся ім з астатнімі! У вас ёсць магчымасць вылучаць кандыдатаў? Выкарыстайце гэтую магчымасць, каб дазволіць Беларусі падняцца на новую ступень сваёй гісторыі. Хованкі па розных кутках не дадуць нічога пазітыўнага, сп.Гайдукевіч! Гэта прадэманстравала і прэзідэнцкая кампанія 2001 года, у якой персанальна вы, нягледзячы на ўсе вашыя "станоўчыя якасці", пацярпелі паразу.

Ствараць у краіне "пятую калону" ды "трэцюю сілу" ў сённяшніх умовах бесперспектыўна. Народ хоча бачыць апазіцыю аб'яднанай, а таму існуе толькі адзін шлях — **аб'яднанне.**

Віктар КАВАЛЬЧУК, беспартыйны студэнт.

Рубель ці еўра?

Беларускай палітычнай апазіцыі трэба падтрымаць Аляксандра Лукашэнку ў яго-ным памкненні захаваць самастойнасць эканамічнай і манетарнай палітыкі пры інтэграцыі з Расіяй. Аб гэтым у інтэрв'ю БелаПАН заявіў былы старшыня праўлення Нацыянальнага банка Беларусі Станіслаў Багданкевіч.

На яго думку, Аляксандр Рыгоравіч у пытанні планаў пераходу на расійскі рубель нечакана праявіў "пэўную ўпартасць". Пры гэтым былы галоўны банкір краіны не выключае, што ўсё сказанае з'яўляецца прадметам "нейкага палітычнага торгу". У цэлым жа, як лічыць Багданкевіч, выказаная прэзідэнтам пазіцыя па захаванні нацыянальнай валюты і самастойнай эканамічнай палітыкі заслугоўвае падтрымкі.

С.Багданкевіч лічыць, што інтэграцыя для Беларусі карысная, але калі яна мае на ўвазе стварэнне аднолькавых эканамічных умоў на тэрыторыі Беларусі, Расіі, Украіны, а, магчыма, і іншых дзяржаў. Гаворка ідзе пра стварэнне роўных умоў для дзейнасці суб'ектаў гаспадарання, уніфікацыі заканадаўства ў галіне прадпрымальніцтва і цэнаўтварэння, лібералізацыі гандлю і прыняцці шэрагу іншых захадаў. На стварэнне адзінай прававой базы можа спатрэбіцца да дзесятка гадоў, і толькі пасля гэтага, на думку Багданкевіча, можна будзе весці размову аб пераходзе на адзіную валюту. "Мы яшчэ далёка не выспелі для гэтага", — сказаў былы кіраўнік Нацбанка. А з улікам таго, што Расія аб'явіла аб сваім імкненні далучыцца да аб'яднанай дэмакратычнай Еўропы, то і Беларусі трэба ісці тым жа шляхам, а ў гэтым выпадку адзінай валютай стане еўра, падкрэсліў Станіслаў Багданкевіч.

На яго думку, з улікам цесных гандлёвых стасункаў Беларусі і Расіі цалкам магчыма пры патрэбе ажыццявіць прывязку беларускага рубля да расійскага. Аднак трэба мець магчымасць у любы момант ад такой прывязкі адмовіцца, напрыклад, пры рэзкім падзенні сусветных цэн на нафту і іншыя энерганосьбіты, што непазбежна пацягне за сабой абвал расійскага рубля.

Аляксей АРЭШКА.
Фота з архіва IREX/ProMedia.

Я — за культ культуры і высакародства, супраць гвалту над здаровым сэнсам

Улады гвалтоўна руйнуюць усё беларускае, і я не магу маўчаць — ні як паэт, ні як настаўнік, ні як чалавек. Было б кашчунствам рабіць выгляд, быццам нічога асаблівага не здарылася. У сваіх кнігах, адрасаваных дзецям, — "Цудоўная краіна", "Свет — дзівосны", якія з'явіліся ў серыі "Школьная бібліятэка" масавымі тыражамі, я стаю на пазіцыі ідэалаў дабра і справядлівасці, выступаю за дыктатуру сумлення і чалавечнасці, за культ культуры і высакародства. Я — за нацыянальную свядомасць і супраць агрэсіі, гвалту, тэрору, у якіх бы формах яны ні праяўляліся.

І я сцвярджаю ўсімі мастацкімі сродкамі, што наша краіна — цудоўная. "Якая ж яна цудоўная, — запярэчаць многія, — калі ліквідуецца адзіны беларускі на ўсю краіну ліцэй, маленечкі астравок беларушчыны?!"

Так, дзіва дзіўнае: на 82 працэнты беларусаў прыпадаў усяго толькі адзіны беларускі ліцэй! Аднак і тое камусьці дужа замінала... Адным махам чыноўніцкага пяра ліквідавана тое, што трэба песціць, берагчы, даваць шырокую дарогу, рабіць прыкладам для ўсёй адукацыі ў Беларусі.

Але пры ўсім тым узгадаем мудрасць старажытнага філосафа: усё мяняецца. У тым ліку і начальства, як бы нізка яму ні кланяліся... Галоўнае ж — спадзяванне, што ні дзеці, ні іх настаўнікі і бацькі не капітулююць перад грубай сілай, а мы ўсе дапаможам, каб дабро і праўда перамаглі. Вось тады наша Беларусь сапраўды стане цудоўнай краінай.

З Днём ведаў вас, дарагія абаронцы ліцэя!

Васіль ЖУКОВІЧ, паэт.

Вясковы куток — у панельным раёне

Той, хто збочыць з тлумнага, загазаванага патокам аўтамашын віцебскага праспекта Будаўнікоў і завітае ў двор дома №24, корпус 1, аслупянее ад нечаканага відовішча: перад вачыма паўстане падабенства казачнага тэатральнага дэкоруму для спектакля па матывах з беларускага фальклору. Тут, у звычайным гарадскім двары, заціснутым сярод бетонных і мураваных шматпавярховак, створана нешта накшталт сялянскага хутара з далёкай мінуўшчыны.

За плотам з гнуткіх пруткоў, на якіх развешаны глякі, гладышы, чыгункі ды бярозавыя венікі, бачны рублены з бярвення невялічкі калодзеж з асверам і вядром на пачопцы, а непадалёку — штучная сажалка з муляжом качкі. На беразе гэтай дэкаратыўнай копанкі — сенны стажок, а на ім — пялечная курачка. Гаспадыняю казачнага хутара выступае пудзіла ў стракатай жаночай вопратцы — Баба-Яга.

Усё гэтае жартоўнае афармленне двара створана рукамі майстра домакіраўніцтва № 22 Галіны Мацюш, якой заўзята дапамагалі яе сын Дзмітрый, дворнікі ды іншыя рабочыя домакіраўніцтва, натхнёныя ідэяй начальніка аддзела па добраўпарадкаванні жыллёвага ўпраўлення Першамайскага раёна Святланы Ёрш, якая лічыць, што нехта павінен паказаць узор культуры і павагі ў адносінах да свайго жылля.

І не толькі двор гэтага дома вабіць хараством і чысцінёй. Узорны парадак — у пад'ездах і на балконах, на пешаходных дарожках і газонах.

Святлана Ёрш упэўнена, што чысціня дысцыплінуе людзей, а клопат аб паляпшэнні іх быту, праяўлены з іх жа ўласным удзелам, пакрысе ўвойдзе ў звычку кожнага жыхара.

Апошнім часам у Віцебску становіцца ўсё больш камунальных і кааператыўных шматпавярховак, жыльцы якіх самі, без прымусу, сочаць за парадкам у дварах, пад'ездах, на лесвічных пляцоўках. Людзі ахвотна саджаюць дрэвы і кветкі, упрыгожваюць балконы і лесвічныя пляцоўкі. Усё гэта пачынаецца з асабістага прыкладу асобных энтузіястаў накшталт Галіны Мацюш і яе сына, за якімі рухаюцца іншыя. Вядома ж, да англійскіх дворыкаў з іх стрыжанымі лужкамі ды пышнымі кветнікамі нават лепшым віцебскім дварам яшчэ вельмі далёка, але ж і Лондан не адразу пабудаваўся. Прыйдзе час, калі ў Беларусі, як і на Захадзе, большасць жылля стане ўласнасцю грамадзян, і тады беларусы пакажуць, на што здатныя іх светлыя галовы і залатыя рукі.

Скептыкі лічаць, што дэкаратыўнае аздабленне двара дома №24, корпус 1 на праспекце Будаўнікоў у Віцебску пратрымаецца ў такім стане нядоўга: усё, маўляў, будзе ў хуткім часе паламана і расцягнута.

Галіна Мацюш — аптымістка. Яна верыць, што абсалютная большасць людзей — значна лепшыя, чым падаюцца на першы погляд. І таму, на думку Галіны, сельскі хутарок сярод шматпавярховак будзе жыць.

Сяргей БУТКЕВІЧ.

СПОРТ

Зборная Беларусі па лёгкай атлетыцы — чацвёртая ў свеце!

Упершыню за ўсю сваю суверэнную гісторыю беларускія лёгкаатлеты так удала выступілі на сусветным першынстве

Чэмпіянат свету па лёгкай атлетыцы ў Парыжы, які завяршыўся ў мінулую нядзелю, не толькі падарыў заўзятарам незабыўныя моманты спартыўнай барацьбы, але і адкрыў новыя імёны. І, натуральна, адным з самых вялікіх нечаканасцяў першынства стала трыумфальнае выступленне зборнай Беларусі. 7 заваяваных на гэтым чэмпіянаце медалёў (3 залатых, 1 сярэбраны і 3 бронзавых) сталі лепшым вынікам нашай каманды за ўвесь час выступлення на сусветных першынствах (у 1995 годзе у нашай зборнай быў такі ж колькасны, але не такі якасны медалёвы лік).

У апошнія дні чэмпіянату ў жаночай эстафеце 4х100 м беларуская каманда фінішавала сёмай, такое ж месца заваявала ў фінальным забегу на 200 м і наша Наталля Сафроннікава. Зрэшты, на медалі мы больш і не разлічвалі (трэба ж і сумленне мець) — план і так перавыканалі.

А беларускія лёгкаатлеты так разышліся (розныя астролагі і іншыя "настрадамусы" тлумачылі гэта ледзь не спрыяльным уздзеяннем Марса, які прыблізіўся да Зямлі), што і на Універсіядзе ў Карэі, якая завяршылася 29 жніўня, заваявалі таксама ні многа ні мала, а 6 медалёў (2 залатых, 2 сярэбраных, 2 бронзавых) і ў агульнамедалёвым заліку занялі пасля зборных Расіі (гэтыя аж 30 медалёў далі!), Кітая, Украіны і Польшчы ганаровае 5-е месца.

Адзначым, што пасля "залатога" трыумфу ў Парыжы штурхальнік ядра Андрэй Міхневіч і кідальнік молата Іван Ціхан не супакоіліся і на Універсіядзе, заваявалі медалі такога ж кшталту. Сярэбраныя медалі ў нашай камандзе заваявалі Павел Лыжын (штурханне ядра) і Яўгенія Ліхута (100 метраў з бар'ерамі), бронзавыя — Аляксандр Вяруцін (скачкі ў вышыню) і Алена Іваненка (штурханне ядра).

Зараз нашы "універсітэцкія" спартсмены знаёмяцца з карэйскімі краявідамі (самалёт адтуль на Маскву курсіруе толькі два разы на тыдзень) і чакаюць хутчэйшага вяртання дадому з багажом каштоўных металаў. Апошнія ж нашы "парыжскія" лёгкаатлеты і прадстаўнікі афіцыйнай беларускай дэлегацыі прыязджаюць у Мінск сёння.

Алесь СІВЫ.

Колькі — у каго?

Агульная колькасць заваяваных на чэмпіянаце свету па лёгкай атлетыцы медалёў (першая дзесятка)

Краіна	З	С	Б	Усяго
ЗША	10	8	2	20
Расія	6	8	5	19
Эфіопія	3	2	2	7
БЕЛАРУСЬ	**3**	**1**	**3**	**7**
Францыя	2	3	2	7
Швецыя	2	1	2	5
Кенія	2	1	1	4
ПАР	2	1	1	4
Марока	2	1	0	3
Грэцыя	1	1	2	4

Апошняя надзея...

На Адкрытым чэмпіянаце свету па тэнісе беларус Максім Мірны ў пары з індыйцам Махешам Бхупаці пераадолеў і другі раунд парнага разраду, у якім атрымалі перамогу над французска-карэйскім дуэтам Энтані Дзюпуі — Х'ю Тай Лі — 6:7 (7:9), 7:6 (7:4), 6:3.

А вось наша Таццяна Пучак ў пары з украінкай Юліяй Бейгельзімер таксама ў другім раундзе ўступілі французска-швейцарскаму дуэту — Марыён Бартолі — Мір'ям Казанова — 3:6, 6:7 (5:7).

Каму што выпала

Адбылася жараб'ёўка каманд футбольнай Лігі чэмпіёнаў, якія пазмагаюцца ў сваіх групах за далейшае права спрачацца за галоўны прыз. Склад груп такі:

Група "A"
"Селцік" (Шатландыя)
"Ліон" (Францыя)
"Андэрлехт" (Бельгія)
"Баварыя" (Германія)

Група "B"
"Інтэр" (Італія)
"Дынама" (Украіна)
"Лакаматыў" (Расія)
"Арсенал" (Англія)

Група "C"
"Манака" (Францыя)
АЕК (Грэцыя)
"Дэпарціва" (Іспанія)
ПСВ (Галандыя)

Група "D"
"Алімпіякас" (Грэцыя)
"Ювентус" (Італія)
"Галатасарай" (Турцыя)
"Рэал" (Сасьедад, Іспанія)

Група "E"
"Панацінаікас" (Грэцыя)
"Глазга Рэйнджэрс" (Шатландыя)
"Штутгарт" (Германія)
"Манчэстэр Юнайтэд" (Англія)

Група "F"
"Порту" (Партугалія)
"Рэал" (Мадрыд, Іспанія)
"Марсель" (Францыя)
"Партызан" (Сербія)

Група "G"
"Лацыо" (Італія)
"Спарта" (Чэхія)
"Чэлсі" (Англія)
"Бешыкташ" (Турцыя)

Група "H"
"Сельта" (Іспанія)
"Мілан" (Італія)
"Аякс" (Галандыя)
"Бругге" (Бельгія)

Беларусаў адфутболілі

Футбалісты мінскага "Дынама" і гродзенскага "Нёмана" завяршылі сваё выступленне ў Кубку УЕФА.

У паўторных матчах кваліфікацыйнага раунда мінчане на сваім полі прайгралі дацкаму "Брандбю" — 0:2 (першую сустрэчу датчане выйгралі з лікам 3:0), а "Нёман" згуляў у гасцях з румынскай "Сцяуай" унічыю — 0:0 (першы матч — 1:1), але таксама па суме двух сустрэч выбыў з далейшай барацьбы.

Алесь СВЯТЛАНІЧ.

Вада ў асноўным «серабрыцца»

На чэмпіянаце свету па акадэмічным веславанні, якія праходзіў у Мілане, зборная Беларусі заваявала тры медалі.

На жаль, у адзіночцы наша Кацярына Карстэн *(на фота)* заняла толькі 3-е месца (першай на гэты раз стала балгарка Румяна Нейкава). Юлія Бічык і Наталля Гелах у заездзе двоек распашных, без рулявога, заваявалі "серабро", такі ж медаль дастаўся і нашай чацвёрцы парных у складзе Кацярыны Карстэн, Юліі Бічык, Вольгі Беразнёвай і Марыі Вароны.

— Я лічу, што гэта вельмі паспяховае выступленне на чэмпіянаце нашых спартсменаў, — сказала карэспандэнту "Народнай волі" дзяржтрэнер па веславанні Тамара Дулуб. — Мы заваявалі зараз 11 алімпійскіх ліцэнзій і да таго ж цудоўна выступіла чацвёрка. Што да Кацярыны, то не заўсёды ж даводзіцца заваёўваць залатыя медалі. Чалавек — не машына.

Аляксандр СІВАЦЬЯНАЎ.

Твор літоўскага фотамайстра Р.Ракаускаса з цыкла "Вясеннія дзяўчынкі".

Хозяйские советы

Если прохудился шланг

Прочность гибкого шланга пылесоса, к сожалению, не беспредельна. Быстрее всего он может прохудиться в местах наиболее частого изгиба. Однако поврежденный шланг пылесоса нетрудно отремонтировать, натянув на поврежденное место и прилегающие к нему участки шланга трубку, отрезанную от старой велосипедной камеры.

Выручит изолента

Лопнувший резиновый шланг стиральной машины нетрудно отремонтировать самому. Просушив поврежденное место шланга, хорошенько зачистите его напильником, а затем смажьте резиновым клеем и обмотайте матерчатой изолентой. Обматывать лентой надо в 2—3 слоя и каждый из них промазывать клеем.

Не спешите выбрасывать

Не спешите выбрасывать изоляционную ленту (лейкопластырь тоже) только потому, что она подсохла и потеряла прежнюю эластичность и клейкость. Приложите на короткое время нужный вам по размеру кусочек подсохшей ленты к включенной электролампе — он прогреется и вновь обретет свои утраченные качества.

Чтобы не запотевало зеркало

Зеркало в ванной комнате не будет запотевать, если покрыть стекло раствором (1 чайная ложка желатина на 50 мл воды). А можно спрыснуть его аэрозольным антизапотевателем для автомобильных стекол.

Перед заточкой ножей

Слабый раствор поваренной соли, в который вы опустите на полчаса кухонные ножи, поможет легко и быстро заточить лезвия. И еще: не мойте ножи горячей водой — от этого они тупятся быстрее.

Чайная гуща хорошо чистит ковры

Не торопитесь выбрасывать заварку из чайника: спитая чайная гуща хорошо чистит ковры. Влажные чаинки рассыпают по предварительно подметенному или вычищенному пылесосом ковру, а потом подметают чистой щеткой. Столовый уксус поможет восстановить краски, если пройтись тряпкой, смоченной уксусом.

Подклейте фольгу

Пятна отошедшей амальгамы очень портят вид зеркала. Для того чтобы замаскировать дефекты, можно подклеить сзади в этих местах кусочки фольги. Изображение от этого не улучшится, зато зеркало примет опрятный вид.

Выручит пластилин

Зеркало в ванной комнате обычно недолговечно: влага разрушает амальгаму. Обклейте зеркало по обрезу липкой лентой из пластика или еще лучше обмажьте пластилином. Это защитит амальгаму и надолго продлит срок службы зеркала.

Перчатки из... мыла

Перед грязной работой рекомендуется надевать на руки невидимые защитные перчатки... из мыла. Руки густо намыливают и несколько минут высушивают. По окончании работы такие "перчатки" легко смываются.

Чтобы не отвалилась мыльница

Мыльница с присосками намного прочнее держится на стене, если поверхность стены в месте крепления мыльницы предварительно смазать мыльным раствором.

Отчего хватает судорога?

Отчего вдруг возникает эта адская боль, внезапно стягивающая мышцы, заставляющая сразу проснуться, корчиться где-нибудь на пляже или, не приведи Боже, в воде? О судороге, знакомой не только спортсменам, но и простым смертным, рассказывает врач Данута Янушевская.

— Что такое судорога?

— Судорога, или спазм, — это внезапное непроизвольное сокращение мышцы или группы мышц. Судорога является следствием нарушений в центральной и периферической нервной системе. Ею сопровождаются некоторые заболевания, либо она возникает под воздействием какого-нибудь болезненного раздражителя.

— Что происходит с организмом при судороге?

— Из-за спазма повышается мышечный тонус (мышцы напрягаются, усиливаются рефлексы сухожилий) и нарушается кровообращение.

— Является ли судорога симптомом какой-либо болезни?

— Да, разумеется. Судорога сообщает, что что-то не в порядке в центральной и периферической нервной системе (поэтому хирурги непременно направляют таких пациентов на консультацию к невропатологу), существует угроза атеросклероза, облитерального эндертерита (заболевание, при котором во время спазма в кровеносный сосуд не попадает кровь). Замечено, что судороги чаще наблюдаются у мужчин в возрасте от 15 до 40 лет. Одна из причин — курение.

— От спазмов часто страдают спортсмены.

— Спортсмены чаще всего испытывают так называемую миофасциальную боль, когда нарушается проводимость мышечной ткани. Это происходит, если дать мышцам нагрузку без разминки, подогрева, массажа. Такое часто наблюдается у бегунов, футболистов (спазмы мышц голени, бедра) и у культуристов (спазмы поясничных мышц). У пловцов судороги встречаются реже, поскольку сейчас вода в бассейнах подогревается. Миофасциальные боли хоть и непродолжительные, но очень сильные.

— Бывает ли, что на судороги жалуются дети?

— Дети страдают от судорог в первые годы жизни. Это, кстати, может быть первым симптомом эпилепсии, гипогликемии, фенилкетонурии или недостатка витамина B_6.

— Существует ли, кроме спортсменов и детей, еще какая-либо группа, столь же часто испытывающая мышечные спазмы?

— Да, это — люди, страдающие расширением вен. У них мышечный спазм — один из признаков эритромелалгии. Возникает острая боль, вызванная поступающим в мышцы большим количеством и артериальной, и венозной крови.

— Схватила судорога. Что делать?

— Конечно, лучше всего перетерпеть, но, если боль становится невыносимой, можно принять любое обезболивающее. Если это миофасциальные боли, накладывается теплый компресс или просто делается укалывание в триогенную точку (это место в мышце, которое остается болезненным даже по окончании спазма).

Ни в коем случае нельзя вскакивать с постели и стараться идти, поскольку напряженная мышца может разорваться, от боли можно даже потерять сознание. Если боль наступает у человека с расширенными венами, нельзя это место колоть, щипать. Нужно приподнять ноги, сделать легкий массаж чем-нибудь холодным, например, кусочком льда. И в одном, и в другом случаях рекомендуются гелевые мази "Фастум" и "Троксевазин". Когда боль отступит, необходимо обратиться к врачу.

— Почему судорога иногда схватывает в воде?

— Люди входят в воду, перегревшись на солнце, понервничав, выпив алкоголя. Причиной судороги может быть паника, эмоциональное потрясение, например, если человек попадает в водоворот. В воду входите постепенно, давая возможность телу привыкнуть, плавайте там, где это разрешено, избегайте меняющихся теплых и холодных потоков. Если все же избежать судороги не удается, нужно уколоть стянутую мышцу.

— О здоровье мы, как правило, начинаем думать, уже заболев. А нельзя ли предупредить судорогу?

— Необходимо правильно питаться. Одной из причин судорог является нарушение обмена веществ, недостаток кальция, фосфора, витамина D, витаминов группы B. Нужно употреблять много молочных продуктов (молоко, йогурт, кефир), рыбы, очень полезна красная, черная, белая икра. Одна из причин, по которой судороги наблюдаются у женщин, — чрезмерное употребление кофе. Кофе выводит из организма кальций, поэтому пить его лучше с молоком или со сливками. Судороги также могут наблюдаться у беременных женщин, это тоже связано с недостатком кальция.

Спортсменам, людям с расширенными венами могу порекомендовать перед сном слегка помассировать мышцы, в лежащем положении подержать ноги выше головы.

2
верасня

АЎТОРАК
Усх. 6.19 Зах. 19.58
Даўж. дня 13.39
Першая квадра
3 верасня

Сёлета спаўняецца **110 гадоў** з дня нараджэння А. Мрыя (сапр. А. А. Шашалевіч) (1893—1943), беларускага пісьменніка

Помнік Ермаловічу

У сядзібе Музея выяўленчага мастацтва ў Старых Дарогах (Мінская вобласць) адкрыты помнік вядомаму беларускаму гісторыку Міколу Ермаловічу.

Як паведаміў БелаПАН кіраўнік праекта, старшыня Мінскага гарадскога культурна-асветнага клуба "Спадчына" **Анатоль Белы**, на глыбе чырвонага фінскага граніту вышынёй у 2,5 метра ўстаноўлены бронзавы барэльеф вучонага (аўтар — скульптар Уладзімір Мелехаў) з тэкстам "Мікола Ермаловіч. Яго чакала Беларусь чатыры стагоддзі".

Паводле слоў А.Белага, ад першай друкаванай кнігі па гісторыі Вялікага княства Літоўскага — "Хронікі польскай, літоўскай, жамойцкай і ўсяе Русі" польскага гісторыка Мацея Стрыйкоўскага, выдадзенай у 1582 годзе, качаваў тэзіс аб заваяванні вялікімі князямі Літоўскімі беларускіх земляў. "І толькі праз чатыры стагоддзі Мікола Ермаловіч разбурыў гэты міф, даказаўшы, што беларускія князі заваявалі Літву. Вучоны ўнёс вялікі ўклад у фарміраванне нацыянальнай самасвядомасці беларускага народа і ў вяртанне ягонай гістарычнай памяці. Поруч з Васілём Быкавым Мікола Ермаловіч з'яўляецца найвялікшай фігурай сучаснай айчыннай гісторыі. Ён развеяў міф аб месцазнаходжанні гістарычнай Літвы і стварыў цэльную гістарычную канцэпцыю, якую сёння ніхто не можа абвергнуць", — сказаў краязнаўца.

Марат ГАРАВЫ.

Шагалаўскі фестываль пройдзе ў Любліне

Міжнародны фестываль "Шагал у Любліне" будзе праведзены з 6 па 8 верасня ў Польшчы. Яго арганізатары — музей і Цэнтр культуры Лübліна. У рамках фестывалю адбудзецца навуковая канферэнцыя, адкрыецца выстава "У садах Эдэма. Марк Шагал — біблейскія сцэны" са збораў віцебскага музея мастака.

Як паведамілі БелаПАН у музеі Марка Шагала, у экспазіцыю ўвойдуць 72 графічныя працы знакамітага земляка. Гэта афорты і літаграфіі, што захоўваюцца ў віцебскім музеі, і адпраўлены ў першую замежную паездку. У фестывалі возьме ўдзел унучка мастака Мерэт Меер-Грабер.

У рамках фестывалю пройдуць таксама прэзентацыя кнігі Марка Шагала "Маё жыццё", што перакладзена на польскую мову Іаланкай Сель, паказ дакументальных фільмаў. Выстава работ Марка Шагала ў польскім горадзе будзе працаваць да 2 лістапада. Фестываль пройдзе пад патранажам Міністэрства культуры Польшчы, маршалка Люблінскага ваяводства і мэра Любліна.

Сяргей КОЧАТАЎ.

ХОЗЯЮШКЕ!

И ананас из... кабачков

Что-что, а какая-нибудь зелень найдется на даче даже у самых ленивых огородников.

Листья трех небольших пучков редиски тщательно переберите и промойте проточной водой, мелко нарежьте, добавьте 3 ст. ложки уксуса, соль и сахар по вкусу, перемешайте.

Когда появится сок, добавьте три натертых зубчика чеснока, два вареных яйца и заправьте 4 столовыми ложками растительного масла.

Нет "культурной" зелени на даче — подойдут для обеда и сорняки. Верхнюю часть лебеды (примерно 200—300 г) промойте и отварите в подсоленной воде, откиньте на дуршлаг. Обжарьте на сковороде 100 г нарезанного кубиками свиного сала, нашинкованную луковицу и три стакана муки. Затем выложите туда же отжатую лебеду, посолите и тушите, постоянно помешивая, 10 минут.

Подают на стол такую "заправку" с отварным молодым картофелем или как гарнир к котлетам. Можно делать с этой витаминной и питательной смесью бутерброды. Или залить горячим бульоном, положить в тарелку несколько измельченных картофелин и вареное яйцо, заправить сметаной.

Любители летней окрошки могут приготовить ее в дачных, приближенных к полевым условиях и при отсутствии кваса. Его прекрасно заменит щавелевый отвар. На 2 л воды возьмите 300 г промытых листьев щавеля, измельчите и кипятите 10 минут, процедите отвар, а затем охладите его. Все остальное — как при приготовлении обыкновенной окрошки.

На десерт можно подать "ананас из кабачков". Порежьте кабачок не очень тонкими дольками (5—6 см длиной) и кипятите их в течение часа в сахарном сиропе с добавлением лимонной кислоты или листьев щавеля, завернутых в марлю, для того чтобы они не попали в сироп. Затем щавель выньте, а дольки кабачка в сиропе остудите и можете подавать десерт на стол. По вкусу это лакомство очень напоминает консервированный заморский ананас.

Вторник, 2 сентября

БТ

07.00, 09.00, 12.00, 15.00, 18.00, 23.00 Новости.
07.10 "В мире басен". Мультфильм.
07.25, 15.35 Семейная сага **"Марсельская трилогия"** (Международный Французский Канал).
09.10, 17.15 "Пси-фактор". Научно-фантастический сериал (США-Канада).
10.00 Існасць. Духовная программа.
10.25 "Синдром раскаленного солнца". Видеофильм ("Телефильм").
10.45 "Театр. Избранное". VIII Международный фестиваль "Славянские театральные встречи". Часть 1-я.
11.10, 21.55 "Королева сердец". Сериал (Колумбия - Венесуэла).
12.15 Худ.фильм **"Этот негодяй Сидоров"** ("Беларусьфильм").
13.20 Киноповесть **"Розыгрыш"** ("Мосфильм").
15.15 "Василиса Прекрасная". Мультфильм.
18.10 "Будем знакомы". Сериал (Россия).
19.05 Мелодрам **"Больше, чем жизнь"** (США).
20.45 Колыбельная.
21.00 Панорама. Информационный канал.
21.45 Новости региона.
22.45 Школа злословия.
23.15 Юмористический сериал **"Неугомонный Диди"** (Германия). 2-я серия.

ОНТ

08.00, 09.00, 18.00, 20.30, 23.25 Наши новости.
08.05 Телеканал "Доброе утро".
09.05, 19.05 "Земля любви, земля надежды". Сериал.
09.50, 22.25 Многосерийный фильм **"Две судьбы".** (Россия, 2002 год).
10.45 Боевик **"Петр Великий".** (США, 1986 год).
11.40 Дисней-клуб: "Ким Пять-с-плюсом".
14.40 "Город женщин". Телевизионное шоу.
15.30 "Обреченный "Боинг". Документальный фильм.
16.10 Премьера сериала **"Берег мечты".** 2-я серия.
17.05 "Большая стирка" с Андреем Малаховым.
18.10 "Гении и злодеи". Марина Цветаева и Сергей Эфрон.
18.35 "Шутка за шуткой". Юмористическая программа.
20.00 Время.
21.00 "Не только о футболе". Спортивное обозрение.
21.25 Многосерийный фильм **"Убойная сила".** (Россия, 2000 год).
23.35 "На футболе" с Виктором Гусевым.
00.05 Искатели. "Московский клад Наполеона".

РОССИЯ

07.45, 19.55 Сериал **"Каменская-2. Украденный сон".**
08.50 "Не скуЧАЙ!" с Михаилом Евдокимовым".
09.45, 23.15 Вести. Дежурная часть.
10.00, 19.00 Вести.
18.00 "Комиссар Рекс". Телесериал (Австрия - Германия).
19.30 Местное время. Вести-Москва.
19.50 "Спокойной ночи, малыши!".
21.00 Детектив **"Марш Турецкого. Новое назначение". "Трансфер на тот свет".** 2-я серия.
22.00 "Вести+".
22.20 "Раскрыть и доказать".

КУЛЬТУРА

15.10 "Плоды просвещения". "Беседы о русской культуре". Авторская программа Ю.Лотмана. Передача 2-я.
15.50 "ТВ-ТВ телевизионная революция". Документальный сериал (Канада, 1995). 1-я серия.
16.40 "Истоки". Документальный фильм (Беларусь, 2002). Режиссер Ю.Горулев.
17.30 Новости культуры.
17.50 "К Франкфуртской книжной ярмарке". Людмила Улицкая.
17.55 К 75-летию со дня рождения Евгения Светланова. Избранное. П.Чайковский. Симфония № 4.
18.40 "Театральный архив". "Истоки русского театра". Фильм 1-й.
19.05 "Бинка". Мультсериал (Великобритания, 2001).
19.10 "Тихий Дон". Художественный фильм (К/ст. им. Горького, 1958). Режиссер С.Герасимов. 2-я серия.
21.05 Ток-шоу "Оркестровая яма". Ведущий А.Варгафтик.
21.45 "Pro memoria". "Монумент".
22.00 "Современный мир: десять великих писателей". Федор Достоевский.
23.00 Новости культуры с Владиславом Флярковским.
23.25 "Ночной полет". Ведущий Андрей Максимов.
23.50 Программа передач.

НТВ

09.00 Сегодня утром.
09.20 Погода на завтра.
09.25 Приключенческий фильм **"Максимка".**
11.00, 16.00 "Сегодня" с Кириллом Поздняковым.
14.35 "Боюсь отдать ребенка в школу". Ток-шоу "Принцип домино".
16.30 Сериал **"Супершпионки"** (США). 1-я серия.
17.25 "Внимание: розыск!" "Украденный отпуск".
18.00 "Сегодня" с Татьяной Митковой.
18.40 Сериал **"Улицы разбитых фонарей-4: знак судьбы".**
19.50 Остросюжетный детектив **"Дронго".** 5-я серия.
21.00 "Страна и мир". Главные события дня.
21.30 Премьера. "Красная стрела".
21.50 Сериал **"Клан Сопрано".** 32-я серия (США).

CTV+RenTV

07.20, 17.55 "Минщина. Люди, события, факты".
07.30, 13.30, 16.00, 19.30, 22.25 "24 часа".
07.50 "СТВ-спорт". Телеальманах.
08.10 "Технология".
08.20 Боевик **"Банда хакеров".** (США, 1999 г.).
10.00 "Столичный футбол с Юрием Малеевым". Спортивная программа.
10.30 "Пока горит свеча...".
11.00 "Канал истории": Принцесса Диана: правдивая история". Документальный фильм, 1-я серия.
11.55 Комедия **"Одиноким предоставляется общежитие".** (СССР, 1983 г.).
13.50 "Каменская-2. Мужские игры". Телесериал. 2 серия.
15.00 "Супершоу братьев Марио". Мультипликационный сериал.
15.25 "Пауэр рейнджерс, или Могучие рейнджеры". Телесериал.
16.20 Детектив **"Рожденная революцией",** 6-я серия.
18.05 "Здравствуйте, доктор!".
18.20 "Минск и минчане".
18.25 "Тема дня".
18.35 "Каменская-2. Мужские игры". Телесериал. 3 серия.
19.55 "СТВ-спорт".
20.05 "Добро пожаловать...".
20.15 Детский экран. "Добрый вечер, малыш...".
20.30 "Закон и криминал".
20.50 Драма **"Очная ставка".** (СССР, 1986 г.).
22.45 "Технология".
22.55 "Новости СНГ".
23.15 "Канал истории": Принцесса Диана: правдивая история". Документальный фильм, 1-я серия.
00.05 Худ.фильм **"Бельфегор - призрак Лувра".** (Франция, 2001 г.).

8-Й КАНАЛ

17.30 "Мультпарад" от "Бюргера".
17.55 Телемагазин.
18.00 Художественный фильм **"Секрет".**
19.50 "Атомик Филмз" и "К-видео" представляют.
20.00 Марк Дакаскас в сериале **"Ворон".**
20.40 Телемагазин.
20.45 "Вечарніца".
21.00 Программа "Крестьянские ведомости".
21.30 Мелодрама **"Пари Матч".**

ТВ ЦЕНТР

05.00 Информационно-развлекательный канал "Настроение".
07.50 Газетный дождь.
08.00 Смотрите на канале.
08.05 "Одинокий голубь. Возвращение". Телесериал (США). 5-я серия.
08.50 "Московские перекрестки" с Олегом Табаковым.
09.20 Спорт-экстрим.
09.40 Телемагазин.
10.00, 13.00, 17.00, 21.00 События. Время московское.
10.15 Телеканал "Дата".
11.20 Особая папка.
11.50 Опасная зона.
12.05 Доходное место.
12.10 Петровка, 38.
12.30 Деловая Москва.
13.15 "Инспектор Деррик". Криминальный телесериал (Германия).
14.20 Как добиться успеха. Доктор Богданов.
14.30 Музыкальный серпантин.
15.00 Регионы: прямая речь.
15.30 Идущие вперед.
16.00 "Цыганская любовь". Телесериал (Мексика).
17.15 "Москвы почетный гражданин". Валерий Шумаков.
17.55 "Загадочная женщина". Телесериал (Венесуэла).
18.50 Пять минут деловой Москвы.
19.00 Лицом к городу.
20.00 "Приключения Шерлока Холмса". Телесериал (Великобритания).
21.45 Отдел "X".
22.20 Времечко.
22.50 Петровка, 38.
23.10 25-й час. События. Время московское.
23.30 Серебряный диск.
23.50-01.40 "Тайфун над Нагасаки". Художественный фильм (Япония-Франция).

EUROSPORT

09.30 Конный спорт. Кубок наций. Братислава. Повтор.
10.30 Олимпийский журнал. Повтор.
11.00 Академическая гребля. Чемпионат мира. Италия. Спецобзор.
12.00 Еврголы. Футбольный журнал.
13.00 Спидвей. Кубок мира. Дания.
14.00 Теннис. Легенды ЮС Опен. Повтор.
15.00 Теннис. US Open. День 8.
18.00 Теннис. US Open. День 9. Прямая трансляция.
01.00 Теннис. US Open. День 9. Прямая трансляция.

Адрас рэдакцыі:
220030, Мінск, вул.Энгельса, 34а.
Прыёмная: (017) 206-68-71.
Тэл./факс рэкламнага аддзела: 206-69-04.
E-mail : nv@promedia.by
http://nv.promedia.by

Індэкс 63222.

Заснавальнік і галоўны рэдактар Іосіф СЯРЭДЗІЧ

Рэдактар нумара Марына КОКТЫШ

У сувязі з адсутнасцю магчымасці рэдакцыя матэрыялы не рэцэнзуе і не вяртае, правы ўступлення ў перапіску пакідае за сабой. За інфармацыю, размешчаную ў рэкламных аб'явах, рэдакцыя не адказвае. Могуць друкавацца матэрыялы, у якіх пазіцыя аўтараў не падзяляецца газетай.
Ліцэнзія на выдавецкую дзейнасць ЛВ №448 ад 15 мая 2000 г. (пасведчанне аб дзяржаўнай рэгістрацыі №224 ад 6 сакавіка 2000 г.). Нумар газеты аддрукаваны з дыяпазітываў заказчыка на УП "Красная звезда", 220073, г.Мінск, 1-ы Загарадны завулак, 3. Падпісаны ў друк у 15.00. Аб'ём 2 друк. аркушы. Тыраж: 29 230 экз. Заказ № 787.